

---

---

Ljudi otrozi,  
ino vsi mladi ljudje!

---

Kakor se mlado drevce nagne, bo tudi rastle staro drevó; kakor se mladenzhi ino deklize v svojih mladih letah shiveti navadijo, tudi moshje ino shene v svoji starosti snajo. „Zhesar se mladenzh navadi, govori sveti Duh, od tega tudi star ne odstopi.“ (Pripovešt 22, 6.) Drevesa se morjo ravhati, dokler so mlade; ravno tako tudi fantje ino dekleta v svoji shlahni mladosti vsiga hudiga ino gerdiga odvaditi, kar se nespodobi, vsiga se pa navuzhiti, kar je poshteno ino prav. Gerda rasvada je kosmata brada, ki se na starosti gladko obriti ne da.

Dokler se vam per starishah dobro godi, radi posabite koljko dobriga imate. Pogosto ste Bogu nehvaleshni, ne spofhtujete svojih ljubih starishov, sanizhujete svoje brate ino sestre; ste svojoglavni ino malopridni; si per misi jedila sberate, ino zelo ljubi kruhek okolj sebe mezhete,

35879/82 II, B.g

ki bi ino hval-  
leshno kufhniti. Ver. oblazhila ho-  
znete nositi, ki vam jih vdnogi starishti omisliti  
ne premorejo, ino katire se vashimu stanu tudi  
ne spodobijo. V' flabe tovarshije radi sahajate,  
nevarne ino gerde rezhi val veselijo, moliti pa  
ino lepo Bogu flushiti radi radi posabite. Oh,  
to je velika samera Boshja, ino strashna shkoda  
sa val, ako se vsiga tega v' mladih letah ne od-  
vadite! Bog tiste otroke mozhno tepe, ki se v' rosh-  
nim zveti svoje mladosti gerdo shiveti rasvadijo.

Kdor tega ne verjame, naj bere, alj pa po-  
slufha, kako se je mladimu Martinu godilo. Mladi  
pufhavnik val bo vuzhil Boga prav sposnavati ino  
ljubiti, svoje starishte sposhtovati ino vbogati,  
svoje brate ino sestre ljubesnivo imeti, ino se s'  
vsemi ljudmi lepo sastopiti; vuzhil val bo, de bote  
borno kmetishko oblazhilo radi nosili, s' hvalesh-  
nim serzam jedli ino pili, kar vam Bog da. To  
bo frezha sa val de je ni vezhi! Bog vam bo dal  
na tem sveti veselo sadovoljno shivljenje, po smerti  
pa vezhno veselje v' nebesih. Bukvize, ki val to  
vuzhijo, so vezh vredne, kakor polna shkrinja  
dnarjov; sa to se vam poslovenjene s' veselim ser-  
zam podajo.

---

---

# I.

## S e l e n o t ò k <sup>1)</sup>

---

Martin je she v' svojem dvanajstim leti pušhavanik bil. V' nesnani pušhavi, dalezh od svojih starishov je v' neki votli skali prebival. Sa obleko je nosil ojštro kuto, ktiro si je s' belim konopelnim šhtrikam prepasel; sa obutev je imel zokle, alj lesene podplate s' remenam na gole noge pervesane. Shivil se ni drujiga kakor rib, koreninz ino selish, she kruha ni imel. Pil nikolj ni drujiga, kakor merslo studenzhnizo, ino postelo si je is maha naredil.

Gotovo se to vsakimu zhudno sdi, ino marskateri bo rekel: „Bil je Martin aboten fant; kako so vender njegovi starishi tako nespametni bili, de so mu kaj takiga v' njegovi mladosti dopustili?“ Pa le pomalim, nikar prenaglo ne sodite; na sadnje bi vam bilo sa vašho besedo shal, in morli bi njo nasaj vseti, kakor se to vezhdel sgodi, kader zhlovek od rezhi marnja, katire so mu le nekoljko snane ino jih she zhisto ne

---

<sup>1)</sup> Otòk alj okrajna se imenuje suho selo v' morji, kteriga voda obdaja.

posná. Martin je prav po pameti ravnal, ino tud' njegovi starishi mu tiga braniti niso mogli. Ravno njegovo puhavno shivljenje mu je pomoglo, de je v' bogabojezhosti ino v' poboshnosti, kakor tudi v' ljubeshni do ljudi tako popolnoma srautil, de mu jih je malo enakih bilo. Pazh je vredno poslušhati, kako se je vse to godilo.

Martin je imel prav prav poboshne ino bogabojezhe starishe. Bog jim je dal sedmero otrok, in Martin je bil med jimi nar starishi. Ozhe ino mati sta si vse persadela, svoje otroke, kar je bilo mogozhe s' shivesham ino oblekoj lepo preskerbeti. Ozhe, ki jim je bilo Filip imè, so svoje male njive obdelvali, svoj travnik ino pa vert sa hishoj s' lepim sadovnim drevjam nasajen, tako pridno oskerbeli, de je bilo kruha, mleka ino sadú vedno dosti per hishi. Ravno tako so tudi per buzhelah veliko frezho imeli. Snali so lepe jerbese plesti, ino kar je bilo fantov, so jim morli verbove terte beliti, 1) alj pa kaj drugga maliga pomagati. V' zhasih so tudi veshkimu ribzhu, bogatimu Tomashu ribit' pomogli, ino per tém svoj perflushik imeli. Mati so pa doma prav pridno gospodinili, sravn pa she sake 2) pletli, in dekleta so jim morle k' temu konoplino presti. Tako sta lahko svoje otroke s' vsim potrebnim preskerbela. Nar vezh jima je pa na skerbi bilo svoje otroke poboshno v' zhednosti spodrediti. „Zhe jih lepo odrediva,“ sta vezh-

---

1) Lizhiti. 2) Mreshe.

krat med sèboj djala, „jim nar boljshi doto alj erbfhino sapustiva.“

Med vřim otrozmi řta saliga Martina nar raji imela. Bil je prebrifane glave, in vse kar je pozhél, mu je řhlo urno ino gladko od rok; pridno je delal, ino vsakimu zhloveku je rad postregil; bil je pa tudi ravne postave, ino lepiga liza, ko rosha. Njegove biftre ozhi, lepi obervi ino rumenkasti, kodrařti lařjé řo vsakimu dopadli. Njegov boter, bogat ribizh Tomash, řo mu is pepelnastiga řukna jopizh ino dolge hlazhe omiflili; in ta obleka ře mu je prav lepo privilega.

Zhe je pa ravno Martin imel vse te lepe lastnosti, in je veliko dobriga obetal, je imel tudi svoje řlabořti, ki řo bile graje, alj tadla vredne. Bil je řilno řvojoglaven, povřod je řvojo terdil, in možhno mu je samerselo, zhe mu je kdo sopergovoril; zlo řtarilhi řo ga morli pogofřo s' hudim perfiliti, de jim je bil pokorn. řvojim bratam ino řeftram je hotel řapovedovati, in zhe ga bogali niřo, ře je jesil, ino s' njimi kregal ino prepiral. Kedar je v' zhařih per řvojim botru, bogatimu ribizhu, kofil, mu je ře doma vsaka jed bila preřlaba; vezhkrat je nevoljno goder nal, ino ře komaj perpravil, po jedi Boga ino řtarilhe řahvaliti. řkoraj vsak dan řo ga řtarilhi řvarili; bilo mu je řzer hitro řhal, vezhkrat ře je milo řasjokal ino terdno obljudil, ře poboljšhati; pa kmalo je bil řpet ko poprej. řtarilhi řo řazheři zhes to možhno řhaljovati, ter ře ře bali, nad njim nameřto veřelja, ře dořti řhalořti vzhakati. řtari ribizh, njegov boter, řo

mu mnogokrat rekli: „Martine! Martine! le zhaj! Bog te bo moral s'he v' eno posebno s'holo poslati, in te prav o'jstro svuzhiti, de bi s'he kedaj kaj veljal!“

Hisha, kjer je bil Martin doma, je stala na grizhu, <sup>1)</sup> is kateriga se je dalezh dalezh po morji vidilo. Posebno lepo se je is hishe skos okno v' tredi morja mala okrajna vidila, ki so ji selen otok rekli, ker je bila vsa s' selenim drevjam ino kofhatim germovjam obrashena. Nihzher ni tam prebival; le ozhe so se vezhkrat tje peljali, s'hibja sa jerbafse naresat, sakaj tam ga je bilo vse polno. Martin je bil s'he mozhen sadofti, de je pomagal ozhetu veslati ino s'hibje resati; sato so ga vezhkrat s' seboj vseli; ino vselej je bil vesel, de je smel s' jimi. En vezher ozhe rezhejo: „Jutro, zhe bo vreme sa to, ino tako tiho ino mirno kakor nizoj, greva s'kupej na otok.“ Veselo je Martin poskozhil; samiga veselja, de bo smel s' ozhetam na otok, ni mogel vso nozh saspati.

Sjutraj, kakor hitro se je sazhelo deniti ino se juterna svesda s'krivati, je bil Martin s'he na nogah. Pridno pomaga materi potrebno v' zholnizh spraviti. Potreba je bila, se s' mnogoterim preskerbeti. Enkrat se je s'he pergodilo, de se je vreme naglo spremenilo; ozhe ino Martin nista mogla tri dni is otoka, de jima je s'he sa brano (shivesh) hudo s'hlo. Sa to so ju mati sdaj s' kruham, mlekam ino putram obilno previdli; tud

---

<sup>1)</sup> Homzi.

pisker ino škledo so jima dali, de bi si v' sili faj tople juhe (shupe) škühala. Na sadnje so she ozhetov plajfh prinesli, de bi se s' njim ogernila, ako bi perfilena bila, na otoki prenozhiti.

Vse je bilo she sa odhod pripravleno. Martin stopi po nov slamnik, ki so mu ga boter Tomash ob sadnim sejmi 1) kupili. Marta pa, njegova prijasna sestriža, mu prinese lep selen preves (panteljz), in mu ga hitro s' knofeljzami (kizhkami) na klobuk perpnè. Ozhe mu she velijo: „Martine! vsemi dva jerbasa, mislim, de nama bota prav prishla.“ „H' zhemu pa?“ poprashta Martin. Ozhe se mu nasmejijo rekozh: „Bofh she vidil; kaj se ne saneselh, de je moja misel pametna? Si ravno kakor vezh drujih, ki hozhejo tudi she naprej védeti, sakaj Bog to alj uno naredi alj perpufti. Le stori, kakor sim ti rekel, in bofh vidil de bo prav.“ Bersh tezhe Martin po jerbasa.

Ozhe ino Martin se sdaj odpravita. Mati ino otrozi nju k' morji do zholna spremijo ino she dalezh sa njima vpijejo, rekozh: „Srezhno se vosita! Bog daj, de bi sdrava ino vesela spet nasaj prishla.“ — Martin pomaga ozhetu tako pridno vellati, de se je dobro vgreel, ino moral jopizh iflezhi. Srezhno pervestlata do otoka; sapeljala sta she eno malo okolj, dokler prideta h' kraju, kjér je bilo nar lepfhi verbje, in tudi dobro v' kraj vstaviti. Stopta na suho, ino ozhe

1) Semi.

zhola s' vervjoj sa pervo verbo perveshejo. Bres odloga sa delo fesheta. Ozhe s' svojoj sekiroj verbja naklestijo ino ga s' tertami v' butare poveshejo. Tudi Martin je s' svojo sekirzo vezj nafekal in jih v' manjši butarze povesal. Potem snofta vsak svoje butare v' zholnizh. Ozheta je veselilo, de jim je Martin tako pridno pomagal. „Tako je prav, so rekli, de otrozi svojim starifham, koljkor jim je mozhi, pomagajo. Kakor ozhe teshji butaro rad nosi, tako tudi naj fin leshej breme nese.“

Ko sta shibje v' zholnizh snofila, rezhejo ozhe: „Sdaj si pa pozhiva ino kofit pojva! Kdor delo dokonzhá, sladko pozhiva; dvakrat bolj mu tudi po storjenim delu jesti difhi.“ Veselo Martin ozhetu postreshe. Pernese pod jagned v' senzo na breg bliso morja verz h mleka; v' fklede kruha nadrobi, ino mleka nalije. Opravita, kakor je bila doma navada, molitev pred jedjoj, se na lepo seleno trato vsedeta ino vsaki sa svojo kofitariko shlizo prime. Sirovo sladko mleko se jima je prav dobro privileglo, in kedar sta fklede sprasnila, she vsak svoj kof kruha s' putram pomasanga pojesta, kar jima je ravno tak difhalo. Per kofili so mu ozhe pravili, kako so njihovi dedek svoje dai na tem otoku prebivali, de so se pa posnej na suho preselili. „To so bili bogabojezh, poshten mosh! so rekli. Hifho, ki jo she mi sdaj tam bliso vesi imamo, so oni nam, svojim vuukam ino prevnukam sapustili.“ — „So pazh prav imeli moj rajni prededek“ je rekel Martin „de so se blishej h lju-



dém spravili. Fletno je sfer na otoki, vender bi sa zel svet tukej tako dalez od ljudi prebivati ne h'tel.“

Po jedi sta Boga sahvalila ino ozhe so djali: „Sdaj ti hozhem she posebno veselje narediti. Prinesi jerbasa is zholna in pojdi s' menojo“ Ozhe peljajo Martina dalez v' gofhavo. Pride-ta na shirok selen prostor, kjer je lepo orehovo drevo stalo. Lepo visoko drevo je kofhato ra-ftilo, ino njegove veje so polne orehov visele. Martin to viditi, se je mozhno rasveselil, sakaj orehi she dolgo let niso nosili, ino od tega drevesa na otoki she nikolj slifhal ni. „Vidish mu pravijo ozhe, ta oreh so tvoj prededek vfa-dili; kar so jih she vezh nasadili, je she malo kaj videti. Tamo gor na uni skali pa je v' sta-rih zhalih hifha poshteniga mosha stala.“ Ne koljko zhasa je Martin dobra prededeza hvalil, de so tako verljo drevo vladili, pa kmalo je sazhel orehe po trati poberati ino jih lufhiti. Nar pervo je seleno lufhino s' sobmi olufhil, po tem je rjavo sgrisiti skufhal, de bi prifhel do jedra, kar mu je prav teshko stalo.“ Ozhe! je djal, sakaj je vender Bog to sladko jederze v' dvojno lufhino saklenil, v' eno grenko kakor sholz, v' drugo pa terdo kakor kamen?“ „Ljubi moj! so djali ozhe, Bog je to prav modro naredil; dobro jedro, ki is nja toljko drevo israfte, je v' terdo lufhino sahranil; grenka pa brani misham in drugim shivalim, de jedra ne snejo. Tudi naf Bog ikos leto podobo gotovo uzheti hozhe, kako naj vse grenko ino teshavno, ki naf na

sveti sadeva prenefemo. Kakor orehov savolj grenke ino terde lufhine ne samezhujemo, temuzh jih savolj dobriga ino koriftniga jedra sa dar Boshji imamo, ravno tako mormo tudi krishe ino teshave sa dobro sposnati. Terplenje se nam szer vidi 's perviga grenko ino teshavno, alj terdno mormo savupati, de tudi sladko jedro v' sebi ima, ki se nam bo sadnizh perkasalo, ino nam lep dobizhek prineslo!“

Ozhe slesejo na oreh, ter eno vejo sa drugo otrefajo. Martin pa orehe, ki so po njem leteli, veselo v' svoj jerbal pobera. Ni maral sa to, zhe so ravno po njem bunkali, she le smejal se je. „S' zhafama mu je bilo vender te orehove tozhe, kakor je rekel, prevezh; sa to se je sazhel vmikati, ter je bolj od kraja poberal. Kedar je jerbal napolnil, ga je v' zholnizh sanelil, orehe v' vanj isful, ino se s' prasnim hitro pod drevo povernil, kjer je orehov spet na debelo leshalo. Rezhe h' ozhetu: „Kako bojo mati veseli, k' jim bova toljko orehov damu perpeljala, in kako se bojo otrozi veselili, de jim bom imel toljkanj deliti! Jes se she tega sdaj veselim! Gotovo ni vezhi veselja, kakor drugim veselje narediti.“

## II.

## Strašno huda burja.

Martin ino ozhe sta she v' temni hosti sferbno spravljala, kedar se sazhne od suhiga kraja zherno oblazhiti, ino ona nista ob zhaki hudiga vremena vgladala. Ravno Martin spet poln jerbas v' zholnizh sanese, ino se velikiga kupa orehov veseli, — kar, ko bi trenil, strašna burja vstane, de se drevesa po bregi vklanjajo ino na morji valovi vsdigujejo. Grosoviten pilh odterga zholnizh, ino ga s' leboj na morje odshene!

Martin od strahu na ves glas savpije. Ozhe se prestrašhijo ino bersh na breg perletijo, alj Martina she dalezh na morji sagledajo, ino vpiti flishijo. Ljuto 1) morje grosovitno shumi; valovi zholnizh sdaj visoko povsdignejo, sdaj tako globoko potuknejo, de ga ni videti, kmalo se spet perkashe in se tako dalej in dalej naprej sible. Vidli so ozhe vbogiga fanta sdaj roke k' nebesam moleti, sdaj proti bregu stegati; nja vpitja pa ni bilo mogozhe flishati od prevelikiga shuma po drevji ino na morji. V' nekih minutah se je zelo nebo s' zhernim oblakam prevleklo, ino temna nozh je morje savesnila. Med strašnim gromenjam so svetli bliski is zhernih oblakov v' temno morje shvigali, ino zherne megle pa

1) Hudo.

fhumezhe valove v' zhafih rasfvetlili. Le kedar se sabliskalo, fo shalofni ozhe zholnizh vglédali, kako se mají, ino pa svojga vbogiga Martina, kako roke povsdiguje, ki fo jih po belih rokavah fhe od dalezh fposnali. Sdaj nagla ploha vlije, ino zelo morje sagerne, de ni blo megozhe kaj videti vezh. Ozhe niso vidili zholna ne svojga ljubiga Martina vezh; se od prevelike shalofni pod eno verbo vershejo; ino zel vezher ino vfo nozh v' veliki bridkosti presdihujejo.

Tudi mati ino otrozi fo bili doma v' velikih strahih. Kedar je burja tako naglo perhrula, ino ni bilo seleniga otoka savoljo hudiga vremena videti vezh, fo se otrozi vsi tresli, ino mati, blede ko smert, jim rekó: „Molite, otrozi! naj sam Bog ovarje, de bi to strashno vreme vashiga ozheta ino brata na morji ne dobilo. Ako bi se jima to pergodilo, tako jima Bog pomagaj!“ Otrozi okolj matere pokleknejo ino molijo. Kedar se sazhne vedriti ino selen otok spet na svetlo pride, glédajo mati ino otrozi vedno fkos okno, alj bi se kaki zholnizh vidil. Ni ga bilo viditi. Mater je zelo nozh možhno fkerbelo; niso ozhefa satisfnili.

Drugo jutro je bilo prav lepo ino jasno. Solnze je she visoko na nebi stalo, ino kedar fhe smiram zholna ni bilo perzhakati, jih fhe vezhi fkerb obhaja. Bilo je poldne ino zholna fhe ni. Grosa mater premaguje; hitro k' Tomashu ribzhu tezhejo in jim jokaje svojo filo toshijo. Ribizh se vstrashijo ino s' glavo smajujejo, rekózh: „To se mi nevarno sdi, de nju fhe

sdaj ni! sapeljal se bom na selen otok gledat, kaj delata, de tako dolgo ne prideta“ Gredozh v' zholnizh stopijo, ino se na otok peljajo.

Mati ino otrozi niso mogli perzhakati, kaj de bo. Sdaj zholnizh od dalezh vgladajo. „Hvala Bogu,“ rezhejo mati, „de Tomash fami ne pridejo! sdaj je she vse dobro!“ Vefeli grejo s' otrozmi naproti, alj kedar se zholnizh perblisha, mati od strahu pobarajo: „Kam je pa Martin?“ Ozhe vfi blede ko smert, shaloftno mater pogledajo, ino molzhijo. Shaloft jim je besedo vsela.

Tomash sosed materi rezhejo: „Bog vas potolashi v' vafhi shalofti! Martin je v' valovih vtonil; le v' Boshjo voljo se podajte! Saj kar Bog stori, vse prav naredi! De si je ravno Martin tudi svoje slabofti imel, je bil vender le dober ino bogabojezh mladenzh ino nadjam (trofhtam) se, de se mu sdaj v' nebesih bolj godi, kakor na semlji nam!“

Mati se pa niso dali vtolashiti, njih shaloft je bila neisrezheno velika. Tudi otrozi so se na vef glaf jokali. Niso vezh nja slabih, temuzh le dobrih lastnost so pomnili. Ozhe od prevelike shalofti jih tudi niso tolashiti mogli. Sadnizh je starilhe kakor otroke nar bolj she ta misel vtolashila: „Bila je Boshja volja tako! Bog ga je k' sebi vsel, njemu ga isrozhimo. Tam gor v' nebesih bomo svojga ljubesniviga dobriga Martina spet vidili!“

## III.

Skaloven otòk.

De so ravno starshi, bratje ino sestre po Martinu shalovali, kakor bi mertev bil, je vender she shivel. Moral je szer na ljutim morji smertne teshave preštati; sakaj vsefkosi je mislil, de se bo sdaj no sdaj zholnizh v' valovih potopil. V' svoji veliki bridkosti je neprenehama roke k' nebesam vsdigoval ino Boga profil sa vsmilenje ino pomozh. Sadnizh sashene burja zholnizh na skaloven otok. Kedar vidi, de zholnizh na terdim stoji, hitro vunkaj skozhi, prebrede ob kraji penasto vodo, pride zhisto na suho, ino vel moker od deshja kakor od morja na pervo skalo slese. Kedar si je od strahu spet enokoljko odihnil, na ihumezho morje pogleda, ino ker vidi, de je strashne nevarnosti reshen, pade na svoje kolena, povsdigne roke ino sazalne Boga hvaliti, rekozh: „Ti o Gospod! katerimu so tudi vetrovi ino morje pokorni! Ti o Gospod! kateriga sim v' smertnih teshavah v' pomozh klizal, Ti si moje vpitje vfilistal! Bodi hvalen vekomaj!“

Na to pogleda sa zholnizham; valovi so ga ravno v' fredo med dve visoke skale v' votlino sarinili. Spet sazalne Boga hvaliti, rekozh: „Dober Bog! nar bolj vuzhen brodnar bi ne bil

mogel tako gladko med te skale nagnati! Kdo je zholnizh bres vesla tako varno semo sapeljal? Kdo je vishal vetre ino valove, de so me ravno tu sem perpodili? Ko bi bil zholnizh le nekoljko bolj na desno alj levo perletel, bi se bil na skalovji v' kofe rasdrobil, ino v' valovih bi bila moja gotova smert! Ti o vsmileni Bog! ki si nekonzhno dobrotliv, ino vse po svoji modri previdnosti vladash, 1) ti sam si me is nevarnosti reshil! Vse svoje shive dni bom tebe hvalil!

Sazhelo se je jasnitni ino vezherno solnze je skos lepo rumene oblake posjalo. Martin se na visoki skali po shirokim morju osira. 2) Selen otok s' svojim velikim, koshatim drevjam ni bil vezhi videti, kakor kupez seleniga maha, kar bi ga mogel s' svojim flamnikam pokriti. She dalej je bila suha semlja ino se mu je sdela v' kraji sveta, kjer se nebó ino morje objemata. Nar vezhi gore so bile, kakor niski, zhernkasti oblaki, od vezherniga solnza sem ter tje ruderzho oblijani. Martinove domazhije pa, grizha, na katerim je ozhetova hisha stala, ino drevéf okolj nje, ni bilo zhisto nizh videti. Shalofitno se je rasjokal, rekozh: „Oh preljubi Bog! kako strashno dalezh sim vender jes od svojih ljubih starishov, bratov ino sester! Leto pezhovje, na katerim sim sdaj, se od ondod she viditi ne more! Nikolj ga she nisim vidil, nikolj kaj flishal od njega. Pravli so le pogosto, de na te kraj she

1) Vishash. 2) Ogleduje.

nad petdeset milj ni semlje najti. Gotovo mi-  
 lijo moji starilhi, de sim vtonil; ne bo jim na  
 misel prišlo, mene tukaj iskati. Bom pazh posku-  
 fiti moral, zhe se bo dalo v' tem zholnizhi k'  
 njim prepeljati.“

Shumezhi valovi so se po malim vlegli,  
 morje je vtihnilo, ino se izzhiftilo, kakor seleno  
 ogledalo. Morska voda je vpadla ino zholnizh  
 zhifto na suhim obstoji. Martin is skale spleshe  
 ino gre v' zholnizh, alj prestrašhil se je vglitati,  
 de se je dno rasklalo. 1) Nekoljko orehov je  
 skos sletelo ino po skalovji leshalo. Tudi strani  
 ste se le toljko she deršale, de niso raspadle.  
 Tako nevmileno je vihar zholnizh na skale tre-  
 fhil. „Moj Bog vender, pravi, zholnizh je  
 sanizh, ino vesla sim obedva sgubil. Sdaj bom  
 na tem puštim otoki vjet ino sapert. Vše svoje  
 shive dni bom moral tukaj ostati, ino ne ozheta  
 ne mater ne bratov ne sester svojih na tem sveti  
 vezh vidil ne bom!“ V' zholnizhi je štermel, ves  
 bled ino prestrašhen, je sdihvaje roke povsdigo-  
 val, ino gorke solse so se mu po lizi vdirale.

Sdaj se v' deshovnih oblakih, ki so le od eni-  
 ga kraja nebo sakrivali, lepa maverza (boshi stol)  
 perkashe, ino se tudi v' morji vidi. Maverza v'  
 morji je bila nekoljko bolj bleđa; obedveh pak  
 je bilo viditi, kakor velik okrogel, presilno  
 lep sedmiro pisan perštan. Ta prezhudno lepa  
 perkasen je Martina toljko resveselila, de je v'  
 njo ves samaknjen djäl: „O moj Bog! kër si ti

1) Poden raszepil.



v' svojih delah toljko prijasen — kako bi bili ljudje s'he shalofni ino bres vs'iga savupanja v' Tebe! Lepa maverza naj tudi meni ljubesnivo snamnje Tvoje prijasnosti ino vs'milenja bo, kakor je nekdej Noetu bila! Kakor sa desham spet solnze posije, ino se sa hudim vremenam lepa maverza perkashe: tako poshiljash tudi ti sa terplenjam veselje, ino sa shalofstjo spet vesele dni. Alj mi s'he toljkanj teshav ino nadlog poshlesh, vender se bo moja shalofst v' veselje spremenila. Saj si me ravno smerti rehil — kako bi pa tudi s'he sanaprej sa mene ne s'kerbel! V' tebe hozhem savupati, ino spet veseliga serza biti!“

Sdaj nar poprej betvo 1) shivesha, kar mu ga je s'he ostalo, pos-hravi. Orehe v' jerbas pobere ino jih na neko ravnino med skalo nafuje. She jih je nekaj jerbasov nabral. Verzhi s' mlekan so se v' burji svernili ino pobili. En sam verzh s'he, piskar sa kuhat ino pa skleda mu je s'he zela ostala. Rahlo vse to prime, ino med skale sanese. Tud' drugo malo orodje is zholna tjekej snofi — kakor veliko ino malo sekiro, ozhetov plajsh, svoj jopizh ino kaj drujga maliga. Sdaj je bil prav vesel, de je bil sapored' spet vse v' zholnizh snofil, kar se ni vezh na senim otoki potrebovalo. Tudi deske od zholna je krahil, ino jih dalej na suho savlekel. „Kdo ve,“ pravi sam per sebi, „alj mi ne bojo s'he prav prishle; bi jih saj shkoda bilo, de bi pomorji, kedar spet srašte, odplavale.“ Delal je

1) Majhino.

ſhe dolgo v' nozh, ino bela ljuna, ki je morje ino ſkale poſrebrila, mu je ſvetila.

Zel den delati ino toljkanj ſtrahu preſtati, ga je možno vtudilo; vender ga je bilo ſtrah, pod milim Bogam tako na ſamim prenozhiti. Spet ga je ſkerbeti jelo, kako ſe mu bo ſhe na tem otoki godilo. Vender ſi je miſlil: Bog je doſehmal ſa mene ſkerbel, on me ſhe poſehmal ſapuſtil ne bo. Saj njegov preljubesnivi Sin govori: Ne ſkerbite ſa jutri! Odmolil je po navadi ſvojo vezherno molituv, ino ſe ſraven ſvojga premoſhenja vleſhe. Na otoki ni možno deſhilo, ino ſkalovje je ſhe blo ſpet vſe ſuho. S' ozhetovim plajſham ſe odene, ſhe enkrat ſe Bogu perporozhi, ino mirno ſaſpi.

#### IV.

## T e r d a h o j a.

Martin, veſ truden, je na terdi ſkali zelo nozh tako ſladko ſpal, kakor bi bil na mehki pérnzi leſhal. Sperviga je imel teſhke ſenje. Senjalo ſe mu je, kakor de bi ſhe liſhal gro-meti ino morje ſhumeti, ino de ſe ſmiram v' zholni po morji ſemtertje ſible. Sdaj mu je bilo kakor bi ſe ſ' zholnam vred' v' ſerdite valove topil, kmalo ſpet, de ſe je zholn ob ſkalovji

rastrelhil, on v' vodo padil, ino de se sa sterma  
 ikalo prijema, pa na njo splesati ne more. Proti  
 jutru pa je imel prav hladke senje. Senjalo  
 se mu je, de je k' domu prishel. Starishi,  
 bratje ino sestre so bili ravno na verti. Vse  
 drevesa so bile polne lepo seleniga perja, ino pa  
 rudezhnih jabelk ino rumenih grulhek, de she  
 ni svoje shive dni nikolj takshnih vidil. Ozhe  
 so ravno na verhu velikiga jabeljna sedeli ino  
 jabelke trefli. Po tleh pa so se jabelka svetle,  
 ko shiv ogenj. Mati ino otrozi so jih urno v'  
 fletne jerbasa poberali, in ko Martina vgladajo,  
 ga s' neisrezhenim veseljam posdravijo. Ozhe  
 hitro is jabeljna 'slesejo, ino mu prijasno ro-  
 ko podajo; mati pa mu is verhaniga jerbasa nar-  
 lepszih jabelk v' dar ponudijo.

Ravno seshe Martin v' svojih veselih senjah  
 po jabelki — pa se prebudi. Morfki ptizhi so, ko  
 se je den naredil, okolj visokih skalj ferklali,  
 ino s' svojim vresham nja sbudili. Kedar pre-  
 gleda, ino vidi nad seboj strahne skale vifiti,  
 kakor de bi hotle na nj pasti — se potem na shi-  
 roko morje osre 1) ino drujga ne vidi, kakor  
 nebo ino vodo, ga sazhne grosa biti. Serze  
 ga je sazhelo boleti, ino milo se jokati sazhne.

Vidi trumo marskih ptizhov s' velikim vre-  
 sham veselo proti suhi semli leteti, ino misli  
 sam per sebi: „O ljubi ptizhi! ko bi mogli moje  
 preljube starishe posdraviti, ko bi jim vi mogli  
 povedati, de she shivim, samo de sim tukaj v'  
 fredi morja, vjet! Moj dober ozhe ino moj ljubi

1) Ogleda.

boter bi se gotovo podstopila po mene priti, naj bi she tak nevarno bilo!“

Hitro si pa spet henja, vstane, ino svojo juterno molituv prav poboshno odmoli. Potem si vseme sa sajterk (kofilze) nekaj orehov pa kofzhek kruha, ino se nameni otok prav ogle dati. „Morebit,“ je mislil najdem kakih sadovnih dreves, alj rodovitnih germizhov, de bom imel kaj shiveti, dokler me Bog od tod ne re shi. Tudi je lahko mogo zhe, de kakshni ljudje tukaj prebivajo, ki snajo gotovo tudi zholnari ti; oni se bojo mene vsmilili, ino me spet k' domu spravili.“

Vseme si she dva kosa kruha, ji s' putram pomashe, ino v' svoj robez 1) tako poloshi, de je puter med njima po fredi. Tudi orehov, kar jih je sraven shlo, s'kerbno saveshe. De bi jih vezh nadeval, ino ne imel tak teshko nositi, jih je poprej is selene lufhine olufhil. Na to si is verbovih palizhiz nar mozhnejshi pojishe, jo s' sekiro perfekta, de bi na pot palizo imel, vseme svoj punkelz in gre.

Pot je bila teshavna ino nevarna. Mogel je visoke skale preplesati, ino se po globokih prepadih podati, zhe je hotel naprej priti. Zel otok ni bil drujga, kakor golo skalovje, samih visokih sagorelih skalj, ki so visoko is morja kipele, ino po fredi otoka se smiram vishej ino vishej vsdigovale. Serze mu je od grose toklo, 2) vse to viditi. Vezkrat je prishel v' kak

1) Hadarzo, fazelât. 2) Treflo se, bilo.

prepad, is kateriga mu ni bilo priti, kakor se verniti po pervim poti nasaj. Pogosto je poskušal na kako skalo splesati, pa mu je bila presterma, in moral je s' veliko nevarnostjo spet nasaj slesiti. Nikjer ni bilo zhloveka oflediti tudi shivali ni bilo nobeniga sledú. Saftonj je jiskal sadunosniga drevja ino germovja; she senlenja ni vidil drujga, kakor malo maha, ki je semtertje po skalah rastil. Le tam pa tam je prifhel do germa niskih jelk 1), ki so po skalovji slabo rastle. Sato je shaloftno sdihvaje k' nebesam pogledal rekozh: „Moj Bog! alj mi je dolgo v' téj strasni puhavi oftati, moram lakote vmreti.“

Vender je savupal, she kaj boljga najti, ino je le naprej shel, de je ravno bila pot teshavna. Solnze je po skalovji možno perpékalo. Po zheli ino po zelim lizi se mu je put zedil, ino sazhelo ga je možno shejati. Skale pa so bile vse suhe ino puste, kakor de bi bile ogoréle. Spet sazhne sdihovati: „Oh moj Bog! prej bom moral sheje ko lakote konez vseti! Pomagaj mi faj, ljubi Ozhe nebeshki!“ Gre she nekoljko napréj, ino slisshi vrelz shumljati. Bersh leti kje ino najde fzer le majhen studenz, voda pa je bila mersla no zhista ko frebro. Tam per studenzu se vsede, de bi se nekoljko ohladil, ino po tem se je prav sa shejo napije. Pergrisne kofzhek kruha, nekoljko orehov pojé, ino spet pije. Nikolj she ni sposnal, koljka dobrotá Boshja je

1) Hojk.

voda, kako malo jo pa ljudje sposnajo, kjer nje dofti imajo. „O Ti moj Bog! „pravi“ kako si dobrotliv, in kako serzhno te sahvalim, de si me s' vodoj spet poshivel! Dokler bom tukaj, bom imel vode dovolj. Pa kako dolgo bom s'he s' kruham ino orehami s-hajal? Vender ti, ki me nifi dal sheje vmreti, me bodesh tudi lakote rešhil! Vsaka pomózh, ki jo das, je nova saštava, de bodesh s'he sanaprej pomagaj; tako so me mati vuzhili.“

„Shel je dalej gor sa studenzam ino pride v' gojsdik, 1) kjer so same mlade lepe hojke rastle, ino tukaj je bister studenz is skale isviral. Skala je bila od tod s'he prezej visoka, in dobro pol ure je moral Martin lesiti, preden je do verha prišel. Sdaj je bil na verhi otoka. Serze mu je vpadlo, viditi po zelim otoki toljkanj skalovja, ki je bilo s'jelkami semtertje obrašeno, krog in krog pa neismerno s'hiroko morje. „Tako sim vender je rekel, zhisto sam tukaj na nerodoviten (puft) otok tako rekozh polilen, kjer me neismerno morje dalezeh od shivga zhloveka lozhi. Alj sa to s'he obvupal ne bom! Bog, ki me je is burje rešhil, me bo tudi tukaj ohranil. Dolj pod tem selemim jelkami, per studenzu bom stanoval, in kar s'he shivesha ino druge ropotije imam, bom tukaj pos-hranil. Na verh te skale pa bom vsak den sedet hodil, ino gledal, alj od kod ktera barka pride, ki bi me spet na suho spravila!“

1) Log, malo hofizo.

Vezherno sonze je sdaj sahajalo, ino se je po dalnih krajih s' svojmi svetlimi sharki osiralo. 1) Njegovi domazhi hribi so se svetili, kakor slato, od solnzhnih sharkev obfijani. S' solsnimi ozhmi se Martin po njih osira ino pravi: „Ljubi Ozbe nebeshki! ki si me od mojga doma tu sem postavil, ki si moj zholnizh tako varno vodil, de ga burja ino hudo vreme nista potopila — Ti tudi vsako she toljko barko lahko tako vishah, de bojo ljudje meni v' pomozh prifhli, bres de sa-me vedo, ino me spet nasaj perpeljali v' moj preljubi dom. Saj Tebi vse mogozhe je. Ti v' jamo peljash, pa lahko tudi vun ispeljash. V' v'fim le tebi savupam!“

Spet potolashen gre nasaj v' gojsd, se pod kolhatim vejami jelke na mehki mah vleshe ino prav sladko saspí.

## V.

# H u d a l a k o t a.

Martin se je shivel s' betvam kruha ino pa s' orehi, kar jih je she imel, ino je hodil vsak den na verh skale zhakat, de bi ktera kupzhovavfka barka, alj kateri ribizh s' svojim zholnam bliso otoka pervosil. Pa alj je ravno gledal, de so

1) Posijaló.

ga ozhi bolele, vender na zelim dolgim ino fhirokim morji barke ni blo videti. Bil je v' strahu, de bo moral na otoki fhe gladu vmreti. Previdil je, de mu je treba s' malim shivesham, kar ga je fhe imel, po malim obrazhati, de bi fhe dalej s' njim is-hajal. Sa to je kruh s' nofzhikam sarifal, koljko si ga bo vfaki den vresal, ino pojedil. Majhen, majhen kofzhik je imel na den, ino fhe ta je bil she terd ko kamen. Moral ga je poprej per studenzi namozhiti zhe ga je hotel pojesti. Tudi orehe, ki so mu fhe ostali, je bolj na tenko preshtel, kakor fkopez 1) fvoje zekine, ino le malo si jih je sa vfak den odshtel. Nikolj ni bil fit, pa vonder je bilo zhedalj manj kruha ino manj orehov. Prifhel je den, de je sadni kofzhek kruha ino sledne orehe povshil. Vef v' fkerbih se svezher vleshe, ino sjutraj ko vftane, je bil filno lazhen. Sazhne spet k' Bogu sdihovati, rekozh: „Oh preljubi Bog! jes ne verjamem, de bi ti mene puftil lakote konez vseti! Saj si doflej tako ljubesnivo sa mene fkerbel. Ti si mi dal nekaj shivesha na te otok, de nisim she sdalnaj od gladu vmerl. Kruha ino orehov nimam sdaj vezh, ti mi bofh pa drujga shivesha spet najti dal. V' tebe saupam, ti me gotovo sapuftil ne bofh.“

Skербno jifhe ino gleda po otoki, kje bi blo kaj koreninz, alj selifh, de bi se s' njimi shivel, pa zhifto malo jih je najdil, kjer je

---

1) Klapez.



vse golo skalovje bilo. Le sa studenzam je she prezej bobovza (kreshe) rastlo. Sheljno je njegovo seléno pérje obéral, ino stebila (kozene) shvezhil, ter od isvira do morja skerbeno vse obral, vender se do sitiga ni mogel najesti. Vef slab od glada se vsede per morji na skalo, gleda proti suhi semlji ino pravi: „O moj Bog! koljkanj tvojih dobrót sim tamkaj savshival, na katere nisim porajtal; she prav is serza nisim tebe sahvalil sa nje! O tamkaj ljub kruhek is semlje zhudno raste! Tamkaj je dovolj sadovitnih drevél, ki so polne dobrih jabelk ino hladkih grufhek, tako de se vse veje k' semlji shibijo, de bi jih loshej obrali! Tamkaj so bili tudi sa mene, tako rekozh, potoki medu ino mleka polni. Odpusti mi, de te nisim bolj serzhno sa vse to sahvalil. Oh, mi tvoje dobrote she le prav sposnamo, kedar jih vezh nimamo.“

Kedar je to govoril, vgleđa v' zhistim morji ribiz, ki so ruzezhe plavute ino zherne ozhi imele, veselo fem no taj shvigati. „Ko bi jih le vjeti mogel,“ si je mislil „bile bi dobre, moj glad vtolashiti. Pa saka nimam, ino s' rokami jih ni mozh vloviti.“ Pred ozhmi ribe imeti, pa jih ne dobiti, je gladovnimu Martinu she hujshi bilo; in drugazh kakor s' sakam, ribe lovit she nikolj ni vidil. Spet Boga profi, rekozh: „Ljubi Ozhe! faj tvoj ljubi Sin vuzhi: „Alj sin ozheta sa ribo profi, mu ne bo kazhe dal.“ Navúzhi me vender, kako bi ribe lovil, de bi od glada ne vmerl.

Sdaj perleti ptizhiza s' zhervizhkam v' klju-

ni, ino se na vejo ene jelke nad morjam vsede. „Dobrotlivi Ozhe nebelhki!“ rezhe Martin, ti shivish ptizo pod nebam, kakor naf tvoj ljubi Sin vuzhi, in kakor sdaj sam vidim; ne daj she mene revesha konez vseti!“ Ravno je hotla ptizhiza zhervizhka, ki se je svijal, s'kljunam k' veji pertifniti ino vmoriti, kar ji v' vodo odpade. Bersh je perletelo mnogo ribiz, ena je zhervizhka popadla ino posherla.

„Ji, si misli Martin, ko bi bil zhervizhek na niti pervesan ino bi ga ribza posherla, bi jo snal po niti 's vode potegniti.“ Vseme flamnik, ki je sravno nja leshal, rasreshi selen povoj alj pankelz, ki mu ga je bila sestra okolj perpela, ga raszudra, ino si is nja dolgo nit isluka; pojishe zhervizhka, ga na nit perveshe ino v' vodo spusti. Pa tako bliso k' njemu si ribze niso vupale. Sdaj nit na svojo palizo perveshe, ino tako spet zhervizhka v' vodo verseshe. Kmalo kavšne ribza po njem, in ga poshre; alj Martin le prasno nit is vode potegne. „Tako ne bo nizh, je djal, bi imel biti ternik na niti, de bi se ribza na-nj obefila. Vseme eno debelihh knofeljz (kizhiz) s' katermi je bil povoj na flamnik perpét, jo vflozhi, 1) kakor kavelzhek, jo sa glavzo terdno na nit perveshe, na kavelj 2) zhervizhka natakne ino ga v' vodo spusti. Bersh ga je spet ena riba posherla. Martin hitro nit potegne, ino de ga veselje! — na nji se lepa svetla ribza premetuje. Kmalo

1) Vkrivi. 2) Vodizo.

njo isfname, ino she vezhkrat sapored ravno tako naredi. Ni mu vsakobart po frezhi sneflo, pa vender je v' kratkim nekih shestero ribiz nalovil. Nja veselje ni sa isrezhi. Med drugim orodjam 1) ki ga je s' zholna s' seboj vsel, je najdel tudi krenno gobo. Nabere fuhga drazhja 2) ino sakuri, de bi si ribize spekel. Tako dolgo je she bil lazhen, sdaj se ipet do fitiga najé! Pokleknil je ino Boga sa vse to serzhno sahvalil. Neisrezheno ga je veselilo, de je to delo snajdil, ino si je vsak den ribe lovil.

Pogosto je she vezhi ribe vidil is skale v' morji plavati, ino je rekel: „Kaj ko bi takih katero mogel vloviti; ena fama bi mi sa dva dni sadofti bila.“ Dobro si je srajtal, de toljke ribe na knofelzo vjeti ni v' stan. Sa to je premishloval, kak bi si mozhnejshi vèdizo dobil. Sdaj mu na misel pride, de mora she nekaj shrebllov v' defkah biti, ki so mu od rasterganiga zholna ostale. Hitro gre, ino en shrebelj is defke potegne, ga na kameni lepo obrusi ino pojstri, ter ga v' flok kavel vpogne. Potem svoj lanen savratnik 3) odveshe, ga po niti rasdela, ino is njih prav mozhno vervizo alj shnoro splete, na vervizo mozhen ternik perveshe, ki ga je is shrebla naredil, vezhi zherva na - nj natekne, ino tako mu je sneflo, de je tudi vezhih rib vlovil. To ga je mozhno veselilo.

Pa kmalo je Martin vidil, de nja priprava she ni bila sadofti vbrana. Vezhkrat je ribo na

1) Hishnimi rezhmi. 2) Hrašti. 3) Savratno haderzo.

motvosi she vifoko vsdignil, pa mu je spet v' vodo padla. Premifhluje semtertje, kaj bi tega krivo bilo? She ad svojih otrozhjih let je bil navajen sa vse poprafhati, kar ni sam vedel, ino na vse pogledati. Sdaj se je spomnil, de je nekda j per nekim lovzi vidil puhize sa ftrirati, s' dvema kaveljnama narete. Svoje sekiri ino pa nosh je imel namesti kladva, nakla ino dletva. Veliko ino dolgo se je trudil, preden je takfhno vodizo napravil. Sdaj je sazhel s' njo loviti, ino redko vezh se mu je ktera vjeta riba smusnila, zhefar je prav vesel bil.

Pa she sdaj ni bila njegova perprava zhisto popolnoma. Tefhko je malimu ribizhu djalo, dolgo zhafa palizo smiram v' eni vilokosti dershati ino vedno na tenko pasiti 1), alj je ktera riba nagriska, de bi jo hitro islekel. Enkrat po vodi majhna vejza perplava ino se v' motvos saplete. Kmalo vidi Martin, de mu ni treba vezh palize tak napeto dershati. Sakaj zhe je ravno nekoljko vervize popustil, je she vejza branila, de ternik ni na dno padel. Ravno tako je tudi kmalo vidil, de se she na vejzi posna, kedaj se riba ternka s' zhervam loti, de bi ga o pravim zhafu vun potegn timer. Namesti vejze je majhen hlodez na motvos pervesal. Sdaj je imel dober ternik, ino je prav lahko ribe lovil. Skulhati ino premifhloyati ga je she vezh dobriga navuzhilo. Boga je hvalil, ki je zhloveku pamet dal, de po njej tako koristne 2) rezhi snajde.

1) Ahtati.

2) Dobre.

Per vsim tem se je Martinu vender enkrat grosno huda godila; vezh dni je moral filno gladovati. Morje namrezh je bilo tako nepokojno, de ni mogel ribiti, ino valovi so s' takim hrumam po kraji plufkali, de si bliso vupal ni. Sato je premisloval, kako bi se sa prihodno silo preskerbel, ino pride mu na misel, ribnizo v' eni jami narediti. Najde ref bliso studenza sadofti globoko svotleno skalo. Napela v' njo vode is studenza, ino kmalo je bila polna jama zhiste vode. Kar je rib vjel, jih je tukaj s-hranoval, in nikoli mu jih ni pomanjkalo. Sdaj je she le bil bres vse skerbi sa shivesh. „Kako veselo je moje serze“ je djal „de se mi ni treba vezh bati, lakote vmreti. Serzhno Te, ljubi Bog, sa to sahvalim! Sdaj rad ostanem na tem otoki, dokler je tvoja sv. volja. O svojim zhafu me bofh she is moje jezhe refhil!“

## VI.

### Skalovna jama.

---

Ko se je Martin lahko do fitiga najedil, ino ga vezh sa shivesh skerbelo ni, je spet sazhel po svojih starishah, bratih ino sestrah shaljovati. Vlak den, vsako uro se je na vse kraje sveta okolj osiral, al bi ktero barko vgladal.

Kedar je eno jutro spet na svojo navadno skalo prifhel, sagleda veliko barko. Ni bila zhes eno milo dalezh od nja. Raspete jadra 1) so se v' slatim juternim sonzi, ki je ravno vstajalo, lepo sharile. 2) Serzhno veselje je blagiga Martina prehajalo; le tresil se je, ker ni vedil, alj bo barka k' otoku prifhla, alj ne. S' vper-tim ozhmí gleda v' njo, kako se otoku blisha. Hitro gre po hojkino ranto, ki si jo je she poprej perpravil, perveshe na njo svoj ruzdezh robez (haderzo alj fajzel) ino verh skale svoj bander sem no tje maja, de bi na barki to snamnje vidili. Pa preden barka tako bliso pride, de bi nja snamnje sagledali, se na enkrat safukne ino memo otoka odplava. Milo gleda Martin sa njoj, ino ko jo ni bilo vezh videti, se od velike shalosti ino bridkosti spet na skalo vershe. —

Dolgo she bridke felse tozhi; sdaj pa mu pridejo besede na misel, ki jih nekdej od svojga ozheta slifhal je, ko jim po volji ni fhlo, namrezh: „Vezhkrat se nam v' nefrezhi boshja pomozh prav bliso sdi, pa vender spet sgine. Sa-to pa she obvupati ne smemo. Bog naf le fku-fha, ino naf fkos to v' savupanju ino v' peter-peshlivoosti vterditi hozhe. Posnej bo on sa tolj-kanj lepshi pomagal. In ko bi naf tudi v' nafhi revshini miniti pustil, vender nafha vera ne sme obnemagati, de je Bog nafh moder Ozhe, ki naf breskonzhno ljubi. Vse, kar nam Bog odlozhi,

1) Rjuhe, alj plahte, de veter v' nje piha, ino barko shene. 2) Svetile.

je k' nashi srezhi, zhe ne v' sedajnim, faj v' prihodnim shivlenju." Ravno tako si je tudi Martin millil, ino te besede so ga nekoljko oveselile.

De mu je ravno prva barka odshla, je vender smiram she savupal, de bo she ktera druga blishej prishla ino njega rethila. Pa sdaj je tudi vreme bolj ojtro perhajalo. Bilo je she posno v' jesen, nozh ino den je deshvalo. Pod koshatim jelkami, kjer je doslej prebival, mu ni bilo sa oftati. Po njem je teklo, kakor de bi bil pod kapam leshal. Po tleh je bilo vse mokro ino v' zelim gojsdi ni bilo sa eno dlan suhe semlje. Deshvati je szer nehalo, pa sima se je bolj ponujala. Vedno je mersel veter vlekel, in v' gojsdi pod jelkami ni bil vezh sa v' tram. Posebno po nozhi je froteja tako seblo, de je ves trepetal. Eno jutro pravi ves smersjen: „O moj Bog! kaj bo she v' terdi simi! Alj bom moral po simi tukaj v' gojsdi pod milim nebam na merslim vetru leshati, bom gotovo smersnil. Daj mi faj en kotez najti, kjer se bom simi ino mokroti vbratil!“

Gredozh se napravi takshen kraj pojiskati. Med visokoj skaloj, verh ktere je Martin vsak den hodil, ino med drugoj ravno tok visokoj, v' fredi je bila lepa dolinza. S' veseljam je vezhkrat v' njo is svojga verha gledal, pa do nje ni pota vedel. Is ene alj druge skale se dol spufliti, je bilo prestermo ino previfoko. Sato je fkuflhal od drugot v' njo priti. Sdaj sagleda nekoljko sto stopaljov (korakav) od studenzhniga is-

vira steramo skalo od sgorej na vdolj tako rekozh rasplateno. Slese na njo, ino skos prezep frezhno v' volko dolinzo spleshe. V' eni skali sagleda berlog, dve stari jelke so mu lenzo delale. V' berlogi je bilo prezej prestora. „Stopi va-nj ino pravi prav vesel: „Ta berlog je prav sa mene stvarjen! Tukaj se lahko deshu ino vetru vbranim. Ti vender vse preskerbilh, ljubi Ozhe nebeshki! Ves zhas, kar sim takaj, si me s' shivesham previdel; dal si mi najti studenza sa shejo ogaliti; sdaj si me she s' varnim prebivaljsham sa simo ofkerbel. Alj me tudi ojstro skufhalh, vender tudi v' skufhanji sposnam, de me po ozhetovo ljubish. Nikolj nimim v' stan Tebe dofti sahvaliti!“

Urno si maha nabera ino ga na sonzi posufhi, sakaj de so ravno nozhi bile mersle, po dnevi je sonze vender prav gorko sjalo. Na vezher je suh mah v' berlog snofil in tak je she pervo nozh v' svojim novim stanvanju na mehki posteli prav dobro spal.

Martin si je sdaj v' ti samoti svojo gospodarstvo 1) naravnal, koljkor je mogel. Pernesil je tukaj sem svoj verz, pilkar sa kuhati, skledo ino vse kar je imel. Nar pervo se je sa simo ofkerbel. Nekaj derv je she imel nazeplenih, she vezh jih nafeka, ino vse k' berlogi snofi, terjih sa eno skalo s' loshi. Na to je v' berlogi sakuril, pa dim bi ga bil skorej sadufhil. Premishloval je, koko bi svoj berlog okovaril, 2)

1) Haushvanje. 2) Obvarval.



de bi faj veter do nja ne mogel. Splete si is verbja, ki mu je she ostalo, nekakihne duri. Dva jelova debela, ki jih je tik 1) berloga v' semljo sabil, sta bila sa podvoje. Namesto okovov alj pantov je s' verbovim tertam' vrate per vesal, de jih je lahko odpiral ino sapiral. Le eno majhno oknize je v' vratih naredil, de se je skos nja svetlo. Sdaj je v' berlogi po nozhi dofti gorko 2) imel. Ognishe si je v' suhim koti pod enjo skalo isvolil, tam je vedno sherjavzo pod pepelam ohranil, de je kader je bilo treba, s' suhim drazhjam ogenj podnel, de se je per njemu grel, alj svoje ribe pekel, alj tudi v' pilkri kahal. Le v' veliki sili je ogenj vkresal. Shveplenke je varval, ko bi slate bile; sa tavshent rajnisk bi nobene ne bil prodal. „Bres tega shvepla, je djal, ki ni vezhi ko jezhenovo serno, bi bil moral svoje ribe srove jesti, alj she zlo od mrasa konez vseti. Ravno tako draga sta mi jeklo 3) ino kamen. Vse povsod najdemo boshjih dobrot, ki jih v' frezhnih dnevih she prav ne sposnamo.“

Med tem je sima prishla. Eno jutro stopi Martin pred duri, ter najde sneg, ki je po nozhi padel. Drugo jutro vidi she skale ino drevje s' ivjam pobeleno. Sdaj je Martinu prav dobro djalo, per ognju se greti. Tudi sa to dobroto je Boga hvalil.

Vezhkrat v' daljih vezherah se je Martin zhisto sam per plamnu grel, ino vidil dim proti

1) Terdo k' berlogu. 2) Toplo. 3) Jaklo, hako, kresalo.

jasnimu nebu se valiti, skale ino bele jelke od ognja se prelepo lisketati — alj okolj nja je vse tiho ino mertvo bilo; takrat si je prav serzhno sheljel, spet doma per ognjihu svojga ozheta se greti. Solse so mu v' ozhi nastople, zhe je pomislil, kako vesel je bil nekdej per svojih starših, med bratami ino sestrami; kako so ozhe, ki so jerbaste pletli, kratke perpovedi pravili, sestre okolj njih sedele, ino predle: ljubesniva mati pa sake pletli, ino jim vezhkrat orehov ino pezhnih jabelk pernesli. Nekokrat je djal: „En perst svoje roke rad sgubim, de bile eno uro tam biti mogel.“

Po simi si je Martin she marfikaj perpravil. Naredil si je is defek, ki so mu od rasbitiga zholna ostale, s' velikim trudam svunej per steni miso ino klop, ju je na skalo perbil, ino strehozhes postavil, de mu v' deshovji ni bilo treba smiram v' temnim berlogi sedeti, kedar si je motvose delal, ternke ojstril, ribe oshpiral, alj kaj drugiga takiga opraviti imel, vezhkrat tudi jushnal. Pred berlogam je lepo ledinzo poravnal, kamne v' stran spraval alj odvalil, ki je okolj leshalo. K' studenzu si je steso napravil in na nekih dveh stermih ino nevarnih krajih male stopnize (shtabelze) naredil.

Na spomlad, kdar so morske lastovze (hudovurnize) ino druge morske ptize po skalah gnesditi ino valiti jele, je v' zhalih kakih jajz najdel ino si jih is gnesda vsel. Bile so mu vselej posebna jed, ker so shlahtno dishale, ino tudi lepo pisane bile, ino ga spomnile velike nozhi, ki se

v' tem zhasu obhaja. Krefhe ino bobovza si je sa solato nabral; korenje je tudi jedel. S' morsko soljo, ki jo je per morji nabral, si je jedi solil, ino bolj shmahtne delal. De si je ravno pizhlo ino l'labo shivel, mu je vender dobro teknilo. Raftil je, ter smiram bil mozhnejshi. Sa to je pogosto rekel: „Kako malo vender zhlovek potrebuje, zhe hozhe sdrav in vesel shiveti!“

Kedar ni rib lovil, kuhal, ne derv sekal, alj kaj drujiga takiga delal, je per morji is ofrig bifere <sup>1)</sup> trebil. Ko jih she nikolj kdo ni tam poberal, jih je bilo dosti, ino pa nekoljko prav lepih. Ravno tako je tudi po fkalah per morji koravde poberal. Spletil si je sale bizhnate jerbafze s' pokrovam, de je bifere ino koravde v nje hranoval. „Savupam,“ je djal, „de mi bo Bog she enkrat dal moje starilhe videti; jim bom faj majhen saklad si seboj k' domu pernesi. Lehko si bojo s' njim v<sup>o</sup> starosti kaj boljshiga vsbili, ino tudi otrokam vezh dote (dela) dali. „Oh, koljko dobriga so moji starilhi meni storili, ino jes jim nimam s' zhem poverniti! Kako rad bi jim pomagat delati, posebno sdaj, ko sim she odrastil ino sim per mezhi, ko bi tako dalezh od njih ne bil! Pa ko tukaj sa nje bifere ino koravde naberam, tud sa nje delam in sim jim k' pridu. Ako pa otrok svoje starilhe ljubi, tako ni veseljiga dela sa-nj, kakor zhe sa svoje ljube starilhe dela.“

1) Perlne.

## VII,

## Svest prijatelj v' samoti.

Martin je na svojim skalovji sadovoljno ino veselo shivel, kar je sa toliko bersniga ino shiviga mladenzha v' nar vezhi samoti mogozhe bilo. Dolg zhas mu nikolj ni bilo, ker je vedno kaj opraviti imel. Le kader je v' deshovji moral pod svojoj streho sedeti, alj kedar sta ga vihar ino sima zlo v' berlog perfilila, je vezhkrat sdihval: „Oh vender je le hudo, s' nikomar kedaj govoriti. Kako srezhen sim bil, ko sim doma per svojih starshih shivel!“ Zele dai je fkoraj na nje mislil, ino v'ako nozh se mu je od njih senjalo. Enkrat se mu je prav lepo od ozheta senjalo, de so se mu prijasno nasmejali, ga sa svojiga ljubga Martina poklizali, ino objeti hotli. Ko se je pa sbudil ino vidil, de je sam, se je tako milo rasjokal, de so mu svetle solse po obrasu tekle, ter je djal: „O moj dober ozhe, kako radi so me per sebi imeli! kako prijasno so s' meno govorili, ino koljkanj dobriga so mi storili! Kak je pa sdaj shalofno, de so tak dalez od mene, de se vezh ne vidva! Gotovo she ne vedo, de jes shivim!“

Poboshno povsdigne na to svoje ozhi proti nebesam ino pravi: „Saj she imam enga drugiga ozheta, tebe moj Ozhe nebeshki! Szer te rav-

no tako malo vidim, kakor sdaj svojiga telefni-  
ga ozheta; pa vender vem, de si tudi tukaj  
na semlji per meni! Ti mene she nefkonzh-  
no bolj ljubiš, kakor me moj telefen ozhe lju-  
biti samorejo. Ti mene vidiš, ino Tebi so vse mo-  
je misli snane. S' svojim telefnim ozhetam ne mo-  
rem govoriti, ker me ne slišijo; Ti pa me slišiš,  
s' Teboj lahko vsak zhaš govorim. Tudi Ti s' me-  
noj govoriš, s'zer ne kakor zhlovek s' zhlovekam;  
pa dajal' mi dobre misli; Ti mi radoš alj veselje  
v' ferze vlival'. Tvojo ljubesen do mene spos-  
nam, ker mi tolkanj dobrot deliš in po ozhe-  
tovo sa mene škerbiš. Oh kako ljubesnivo si  
Ti she tukaj na tem otoku sa mene škerbel! Go-  
tovo si me le sa to semkaj perpeljal, ker mi  
po svoji modrosti ino milosti vse dobro hozhesh!  
Kako frezhen sim, de Tebe sposnam. Kako ne-  
frezhen ino šhtrafe vreden bi bil, ko bi tebe  
kedaj posabiti vtegnil! Pa kakor na tem nesna-  
nim otoki na svojiga telefniaga ozheta vedno miš-  
lim, tudi na Tebe, nebeski Ozhe, nikolj  
posabil ne bom. Prefrezhen vsak, ki tebe spo-  
sná, ljubi ino v' tebe savupa! On nikjér ni sam,  
povšod imá perjatla per sebi, h' katerimu se v'  
potrebi lahko oberne. V' resnizi, le Ti, moj ne-  
beski Ozhe, si moje perbeshal'she, Ti moje ve-  
selje ino moja pomozh! In kakor savupam svoj-  
ga telefniaga ozheta she enkrat v' svojim shiv-  
lenju videti, tak bo prišel tudi vesel zhaš, de  
bodem tudi Tvoje oblizhje gledal."

Svesto ino serzhno je Martin flehern den  
svojo juterno ino vezherno molitev opravil, ka-

kor' je tudi pred jedjo ino po jedi molil. Sa vsako dobroto posebej je Boga sahvail. V' nja samoti ga nizh rastre alo ni; ino k'ér je malo stvarí okolj sebe vidil, je sa tojkanj bolj svesto tajit'e spremishloval ino Boga is nja del bolj in bolj sposnoval.

Vezhkrat je shel na verh skale sonzhen ishod gledat. Ko je vidil nebo ino morje s' ruzhim svitam se prevlezhi, oblake vse gorezhe, ino na sadnje sonza veliko ognjeno krogline vstajati, se je nja ferze zelo v' poboshnosti ino molitvi topilo. Na kolena je padel ino molil tega, ki je te zhudeshe vstvaril. Ko bi bil v podobnik v podobil alj namatal, kako je klezhé poboshno molil, ino kako se je nja obras s' povsdignenimi rokami od ruzdezhiga juterniga sonza svetil, kako lepa podoba bi to bila! Ravno tako je svezher nar raji per sonzhnim sahadu molil, ino k' Bogu klizal, rekozh: „Ti, o nebeshki Ozhe! dash sonzu is-hajati ino sahajati, de bi ljudem, tvojim otrokam, svetilo, ino de bi vse, kar koj shivi, seleni ino zvete, s' svojo toploto ogrevalo, in rodovitno storilo.“

Tudi prijasno belo luno je vezhkrat s' poboshnim serzam pregledoval, in se prav veselil gledati, kako se manjsha, ino spet raste, kar she poprej nikolj tak na tenko gledal ni. Vezhkrat je rekel: „O kako mil ino prijasen mora biti, ki na vezher po storjenim deli trudne ljudi po mili luzhi bele, prijasne lune k' pozhitku vabi.“

Zhe ni mesenz svetil, se je bres shtevi nih svesd veselil, ki so na nebi gorele. De bi jih

vse povsod po nebi vidil, je shel na svojo navadno veršhino. Sdaj je she le prav v gledal, de nekte re svesde is - hajajo ino sahajajo, ino na nebi po ravno tak dalni zefti grejo, kakor sonze; spet druge se v' manjših krogah vertijo ino sahoda nimajo. Sdelo se mu je, de se zelo svesdje okolj ene same svesde suzhe; katera se ne premakne. Tud je sapomnil, de se svesde vfakobart nekoljko prej na nebi perkashejo; de vfakmesenz nekoljko novih na svetlo pride, kterih she nikolj vidil ni, dokler ob svojim zhafi spet ravno tiste nastopijo. Vse to ga je možno vefelilo. In kedar so bile jasne nozhi, posebno v' simfkim zhafi, ker se nar gorfhi svesde na nebi svetijo, njih gledati, ga je vselej sveta grosa sprehajala. Boga je zhestil, ter je djal: „Pazh rel, zelo nebo perpoveduje velizhastvo Boshje, ino podnebjje osnanuje dela Njegovih rok.“

Pa tudi boshje stvarí na semlji, kar jih je na puftim skalovnim otóki okolj sebe vidil, je poboshno premishloval, ino svete misli so v' njegovim serzi vstajale. „Kakor je visoko nebo s' svetlim svesdami rasfvetleno,“ je enkrat v' spomladi 1) djal, „tako seleno ledinzo pred mojím stanovjam lepo pifane zvetlize lepotijo, ki svojo zvetje, ko svetle sharke, rasprostirajo.“ Doma je is kozenov 2) takfhnih zvetliz s' drugim otrozi vezhkrat veruge alj ketenze delal, njih

1) V' vigredi, bivashi. 2) Steblor.

raszveteno volnato popje pa raspihoval, ino je bil, she otrok, vesel, zhe se je perje po sraku (lufti) prav rasletelo. Sdaj pa jih vse drugazhi shtima, rekózh: „Tudi nad tem malo obrajtanim zvetlizami se kashe Boshja modróst ino dobrotli-vost. Vsako tako perezze imá od spod eno sernze, in vsako sernze je, kakor zholnizh, ki perezze sa majhne jadra (vetrila) imá, s' katerimi jih je veliko is suhe semlje zhres morje semkaj per-plavalo. Lete sernza veter zhisto lahko odnese, sa to tudi gor po visokim skalovji takshnih zvet-liz raste. Po tem takim so bile vse forte zvet-lize in selishta nasjane, she dolgo poprej, ko sim jes tufem prishel, ki mi sdaj shivesh dajajo.“

Posebno sa ljubo je imel jelke, ker ni bilo drujga drevesa na otoki. Vezhkrat je rekal: „Ko bi teh dreves ne bilo, bi ne imel s' zhem kuriti, de bi si kahal, ino po simi se grel.“ Premishloval je prav na tenko lepe rjava luski-naste herzhike alj stroke, s' katerim si je, she mali fantej, kratek zhas delal. Luskine je s' noshzham olushil, in najdel pod vsako dva ser-na s' perutami. Tako je tudi to seme is suhe semlje tu sem perletelo,“ je djal; „te jelke po skalah okolj so ravno tako safajene, kakor une rumene zvetlize. Kdo bi bil drugi seme na tako visoke skale sanesil? Jelkove korenine so kakor nalash stvarjene, de se po terdih skalah svesto prijemajo. Nektere se dalezh okolj sapletajo, in, kakor bi pamet imele, po gladkih skalah rish alj shpranj jishhejo, de se v' nje vsadijo. Deblo



jelkovo je ravno ko svezha, pa tudi fhibko, de ga vihar le sem ter tje maja, pa lahko ne vlomi, in takšno mora biti, de na toljki vihvavi veter jelk ne podere. Jelke so tudi po simi selene, de pod njih veje vboge ptize sahajajo, kedar je drugo drevje vse golo. Tudi je lepo videti jelk, naj she bodo mlade ino lepo selene, alj pa she odrashene, ki svoje verhe v' nebo molijo. Zhe fkos sazhernele veje svojih jelk pred mojim stanam kvishko pogledam, se mi nebo she enkrat tako lepo vihno, ino luna she enkrat tako svetla vidi.“ Sa to Martin tudi svojih dveh jelk pred berlogam ni posekal, raji si je oddelezh derv prekerbel.

Tudi lep selen mah, ki se poprej Martin sa-nj smenil ni, je sdaj prav na tenko spregledoval ino je djal: „Kako dobro je Bog vnder vse naredil! Tudi nar manjšhi mahovo betvize je zhudesh Boshje modrosti ino dobrote. Vfako je podobno majhni majhni jelkizi, in kako lizhne se proti sonzu njih majzhkine pere(za vidijo! Kako tolsto ino kosmato je pa proti tem, kar zhlovek nat'ka!“ Ko je majhne glavize vidil, v' katerih imajo seme hranjeno, je djal: „Kako lizhne so lete s-hrambize; so ravno kakor majhni kelhizi s'kapzami. Semenza so drobne, kakor nar drobnejshi prah. Kedar seme dosori, kapize odpadejo, ino veter semenfki prah dalezh okolj rasleje, sato je toljkanj maha vse povlod. Tud na terdi skali se shivi, ino jo s'lepo seleno obleko ogrinja. Mehkiga maha si ptizhiza, ki v' logi prepeva, sa gnesdo nanofi, ino jes

sim si 's njega postelo naredil. Koljko takih tenkih mahovih bilk sim moral imeti, de sim si mehko leshifhe napravil? Ko bi ga tak obilno ne bilo, bi si bil na terdi skali slabo postlal! Tudi svoje stanvanje bi si ne bil mogel tako pred simo samahiti. V' resnizi, moj Bog, vse od visoke jelke, do niskiga maha, od lonza, do drobniga semenza na maha, vse osnanuje Tvojo mogozhnost. Vsa semlja je polna Tvoje zhafti. Nebo ino semlja sta tako rekozh tempel Tvojga velizhaftva; moje serze pa Tebi posvezhen altar naj bo.“

Pa de je ravno Martin nebo ino semljo sa tempel Boshji sposnal, mu je vender teshko djalo, v' nobeno zerkuv priti. Vezhkrat je rekel: „De bi saj kako kerfhanfko snamenje imel, ki bi me na svete rezhi opominjalo; take snamenja zhloveka nar loshej k' poboshnosti opomnijo.“ Vseme jelkino, tenko deblo, ki je bilo s' lepim belorumenim maham obrasmeno, si sam en krish naredi, ino ga bliso svojga stana na zhedno sellenkasto skalo postavi.

„Snamenje sv. krisha je djal, sveto snamoje nashiga odreshenja si vsak povsodi lahko sam naredi, in vender naf tako lepo Odreshenika nashiga spomni, ki je sa naf na krishu vmerl! Szer lepotijo drugi krishe s' slatam ino shlahnimi kameni, pa tudi meni vbogimu pufhavniku se moj krish s' priprostim maham obrasmen lepo srajma.“ Od te dobe je pred to skalo, na kateri je snamenje krisha stalo, ki ga je svoj domazh altar imenoval, pogosto svojo juterno ino ve-

zherno molitev opravlat hodil. She kamen ti je sa podnošnik pervalil, de je na-nj loshej pokleknil.

Nja starishi so ga she vezh drugih lepih ino kratkih molitviz navuzhili, ino prav dobro fe mu je sdelo, de jih je tako svešto sapomnil. Tudi te je vfak den molil. Sposual je namrezh, de so mu dobre misli obudile, in de fe je po njih nja serze kakor na perutih proti nebesam povsdigvalo. Szer je sam rekel: „Kedar zhlovek posebnih dobrot od Boga prejime, alj kedar se v veliki sili ino potrebi snajde, mu ni szer potreba molitviz is glave snati, sakaj sila zhloveka prav moliti uzhi, ino od ve-se ja ginjeno serze lahko moli. Vender v' zha-sih, kedar ga nobena posebna sila ne teshi, alj zhe nobeniga posebniga veselja nima, takrat mu takshne molitvize she le prav pridejo. Molit-vize, ki jih is glave vem, so mi tako rekozh molitne bukvice, ki so mi jih fkerbni starishi na pot dali. Vedno jih lahko s' seboj nosim, ino jih ne mo-rem sgubiti.“

Tudi vezh kratkih naukov is sv. pisma re-zhenih, se je per svojih starishih navuzhal, in tudi te, posebno pa, katire je Jesus govoril, je fleherni den ponovljat, de bi jih posabil ne bil, ker ni vezh bukviz imel, v' katerih bi jih bil so-pet bral. Premishloval je te svete isreke, ter savshival po njih sveto veselje ino tolashenje. „Ti lepi prigovori, je djal,“ so mi saklad shlahnih kamnov, ki mi jih nihzher odvseti ne

more. Imajo veliko veselja sa me in neismerno vrednost v' sebi.“

V' svoji samoti se je vezhkrat spomnil na Janesa puhavnika, ino je djal: „Le Boshja volja je bila, de je Janes, ki je potem tako sveto shivel in toljkanj dobrogo med ljudmi storil, svoje mlade leta v' puhavi preshivel. Tako je tudi v' puhavi samotno shivljenje koristno; ino gotovo Bog tudi mene bres namena semkaj pelal ni.“ Gotovo je bilo sa Martina puhavno shivljenje prav dobro alj koristno. V' svoji tihi samoti je prav bogabojezh, dober mladenzh israftil.

## VIII.

### Novo terplenje ino teshave.

Dosehmal je bil Martin na svojim otoki she smiram sdrav, kar se enkrat na eni morski ojftrigi globoko napehne, sakaj bof je moral hoditi, ker je svoje sholjne po ojftrim kamenji she sdalnaj rastergal. Peta mu je otekla ino ga možhno bolela. Sazhelo ga je od bolezhine mersleti, ino le komej je she vstajal. Teshko teshko je opaljzi k' studenzu po vode shantoval, 1) de bi si filno shejo ogafil. De mu jesti ni difhalo, mu

1) Maykal.

je bilo prav; sakaj v' ribnik po rib iti, ino si jih perpraviti, bi she zlo ne bil mogel. Platneniga ni imel, de bi si bil rano obesal; vbogi Martin je bil sa ref prav prav reven!

Ko je tako v' velikih belezhinah ves vrozh v' temnim berlogi na svoji posteli is maha bres zhloveshke pomozhi leshal, se mu je she le po ozhetovi hilhi prav v' serze toshilo. „Oh,“ je sdihoval, „zhe sim doma sbolel, kako ljubesnivo so moji starishi sa me skerbeli! Ozhe so mi sami shli po sdravnika, mati so mi lepo postregli ino nagovarjali, de sim sdravila alj arznije jemal, so mi gorke juhe 1) prinesli ino postlo porahlali. Bratje ino sesterze so me možno omilovali; vsi so jiskali mene tolashiti, ino mi, kar bi bilo možo, postrezhi. Vsi so sa me molili! Tukaj pa sim zhisto sam; ni shive dushe, de bi mi pomagala! Oh strashno bi bilo, zhe bi moral tukaj zhisto sam ino ves sapushen vmreti!“

Milo se rasjoka povsdigne svoje roke ino moli: „O dobrotlivi Bog! preljubi moj Ozhe nebeshki! Ti si she moje perbeshaljshe! Alj me tudi zel syet sapustil je, Ti me vender ne sapustih! Saj ti se mene vmili! Vselej si mi she pomagal, pomagaj mi tudi sdaj! Oh, daj mi spet ljubo sdravje! Ne naj me tukaj na samotnim otoki vmreti, temuzh perpelaj me spet nasaj k' mojim ljubim starisham!“

Sdaj je she le prav sposnal, de svojim starisham ni bil dosti hvaleshen ino pokoren. Sa

1) Tople shupe.

to je djal: „Oj ljubi Bog! morebiti si me ravno-  
sato na te otok posljal, de bi svoje pregresne  
sposnal, ino se poboljšal! O persanesi mi, pre-  
ljubi Ozhe! Terdno Tebi obljudim, svoje starice  
ihe, zhe mi spet k' njim pomagajh, bolj ljubi-  
ti, jim bolj hvaleshen biti, ino jih vedno prav  
isferza vbogati!“

Shalofno se spomni, kako je s' svojimi ljub-  
besnivim' bratami ino sestrami neprijasno ravnal,  
se s' njimi vjedal, ino jih s' gerdimi besedami  
rasshalil. Sato je globoko isdihnil, rekozh:  
„O kako mi je vse to shal! Odpušti mi, preljubi  
Ozhe nebeski! in' perpelaj me sopet h' njim  
nasaj! Vse si hozhem persadeti, de se bom s'  
njimi prav lepo sastopil, de me bojo sa svojga  
nar ljubesnivšiga brata imeli!“

„Oh, je vezhkrat rekel, doma she nisim  
sposnal velike frezhe, tako ljubesnive starice  
ino dobre brate ino sestre imeti. Koljkokrat sim  
se skos svojo samoglavno, nespremišleno rav-  
nanje toljke frezhe nevredniga storil! Sato  
preljubi Ozhe nebeski! daj mi she enkrat sta-  
riche, brate ino sestre svoje videti, de jih bom  
sa samero profil, jih s' lepšim sadershanjam  
oveselil, ino jim dobre, ki so mi jih delili,  
taj nekoljko povernil!“

Tako ino enako je Martin vezhkrat v' svoji  
bolesni molil. Bog mu da spet osdraviti. Rana  
mu je sazhele zeliti, ino nehale ga je mrasiti.  
Ko je pervokrat spet lahko na nogo stopil ino  
bres palize is berloga shel, je na kolena po-  
kleknil, ino Boga sahalil, de mu je ljubo

sdravje spet dal. Sdaj je spet vezhi savupanje v Boga imel, ino je rekel: „Ljubi Ozhe nebeski! enkrat si moje shelje she dopolnil, de si mi spet h' sdravja pomagal; veselo savupam, de bodeh she drugizh moje serzhne shelje vslishal, ino me h' mojim ljubim starisham spet nasaj perpeljal!“

Kakor hitro osdravi, si je nar pervo sa obutel fkerbel, de bi si sazelene noge vezh ne ranil. S' tekiroj ino s' nosham si je is ene de fke rasdreniga zholnizha lesene podplate naredil. Is ufnja svojih rasterganih fholjnov si je jermenov vresal, ino jih s' shreblami, katire je is starih fholjnov popipal, na podplate perbst. In tako si je nove zokle alj sandalje, kar mu je s' slabim orodjam mogoze bilo, she kolj zhedno napravil.

Pa tudi nove obleke je bil Martin potreben. Starim oblazhiam je she nekaj odraftil; bilo je tudi she vse tako obno sheno; ino rastergano, de mu je malo vezh toplote dajalo. V' slabim vremenu ga je pogosto tako seblo, de je s' sobmi klepetal, in se je bal, de bi na novo sbolel. Kedar je bilo prav merslo, je sfer ozhetov plajsh oblekel; alj plajsh mu je bil predolg, de ga je sa seboj vlazhil; tudi rokavi so mu bili predolgi, in zhe jih je ravno savihal, so mu bli per delu vender na poti. Sa to je fklenil is plajsha prav dolgo oblazhilo od glave do nog narediti, kakor ga je nekdej na nekim pufshavniku vidil. Alj kaj pa bo sa shivanko, nit ino fhkarje? je sazhel mifliti. Vseme odlomlen kozhek shre-

bla ter ga sbrufi ino obojstri kakor fhivanko. Dolgo dolgo je imel opraviti, de bi s'drugim shreblam shrelizo fhivanki prevortal. H' frezhi mu je na misel padlo, de je njega dni v'kovazhenzi videl, kako je gorezho sheleso prav mehko, ino she po tem, ker se ohladi, eno koljko mehko ostane; de se pa vterdi, zhe gorezho v'mersli vodi skalish. Boga je sahvalil, de je shelesu te dve zhudne lastnosti dal. Tako si je sa silo fhivanko naredil, zhe je bila ravno bolj fhpikavnizi, ko fhivanki podobna. Niti si je dobil is kosa obnoslene nogovize (alj shoka), katero je raspelal. Namesto fhkarji si je s'noshzham pomagal, ki ga je poprej na kameni dobro sbrufil. Sdaj se je dela lotil; is plajsha si na deski dolgo sukno perreshe, ter jo, kakor ve ino sna, sifhije. S'fhtrikam, ki je bil zholnizh s'njim pervesan, se prepalhe, ter je bil od sonza ino desha prav lepo vbelen. Tudi flamnik mu je sperhnil, de ga ni mogel vezh nositi, sa to si je noviga is bizhja splesti poskusil, kar mu je prav ispod rok fhlo, ker se je is maliga navuzhil jerbafle plesti. Kedar je vse to sgotovil, oblezhe svojo novo rjavo kuto, se s'belim fhtrikam prepalhe, dene na glavo selenkast flamnik, po stranih pershulen, in vsemi v'roke dolgo verbovo paljzo, ino bil je ves, kakor puhavnik oblezhen. Nalesh k'morji gre, se v'zhisti vodi pogledat; ino samiga je smeh zhres svojo podobo posilil. „Sdaj me je ravno tak videti, je djal, kakor ozheta puhavnika, ki so vezhkrat, ko fim she doma bil, k'nam na dom prishli. Moja ob-



Ileka je sfer ožtrā, ino slabo nareta, vender tako dobro toploto daja, ko bi is nar tanjši lukna bila, she tako umetno perresana, ino she tako lepo silhita! Sa veliko veliko dobroto Boshjo njo imam, ino vsak dan hozhem sa njo Boga hvaliti.

Med delam svoje obleke je Martin mnogo dobrih rezhi premihloval. „Nisim nikolj she pomislil, je djal, koljka dobrota je med ljudmi shiveti. Koljko jih mora pomagati, preden zhlovek tako obleko dobi, kakor sim jo jes bore fantizh doma imel! Postavim tukaj moj star flamnik. Koljko jih mora delati, preden le ena biljka flame israse! Preden je ratej orati vstan, mu je potreba orala alj pluga. Shelesje sa plug so morli nar prvo rudarji is semlje ikopati, potem rastopiti in v fushinah raskovati. Koljko jih je imelo opravti, preden je bilo vse orodje sa rudarijo nareto, sa te, ki sheleso kopajo, topijo ino kujejo! Kolar je naredil kolze, ino kar je lefa per plugi. Pa poprej se je moral les posekati, ino treba je bilo sekire. Koljkoteriga shelesja je potreba kolarju sa vertati ino tesati. Vse to so morli spet ljudje narediti. Kovazh je moral plug ino kolze okovati. Sa to mu je potreba pezhnize, meha, kladva, kleh ino nakla. Vse to je tudi le vezh ljudi naredilo. Preden so konje k' plugu vpreg'i so morli imeti konjko opravo; per tem sta imela komatar ino voshar alj shalar svoje delo. Koljko ljudi je morlo orodje ino drugo rokodelsko pripravo delati, de so koshe sa usnjo alj ledar vdelali, konople sjali,

obdelvali ino predli! Po tem je s'he le kmet resh  
všjal, shenize jo poshele, mlatizhi omlatili, de  
je flammikar flame dobil, ino te flammik spletil.

Ravno tako je premishloval, koljko jih imal  
opravti, preden se volna sa vse sorte sukno per-  
pravi, alj pa predivo sa vbeleno platno! Koljko  
orodja ino priprave, kolovretov, statuv alj tkal-  
fkih stolov, valavniz, kotlov ino drugih naretili  
rezhi bres shtevila je poprej potreba! Koljko  
mora biti delavzov, ki eden drugimu pod roko  
delajo, preden je vse to tako perpravleno, de  
shivar alj shnidar \*) le shkarje ino shivanko vse-  
me, ino popolnoma obleko naredi.

„Kaj je s'eno samo shivanko opraviti, je  
djal, prej de je nareta, to sim sam ikufil; tam  
pa jih vezh sa en krajzar dobim, ker zhlovek  
zhloveku s' delam v'roke sega. Lepo je, de jih  
veliko tavshent sa eniga dela; sa to mora pa  
tudi vsak to svoje svesto storiti, de bojo v'li do-  
bro s-hajali. Kdor drugim flushi, tudi sebi po-  
maga. Nar imenitnejshi nikar ne sanizhaj bor-  
niga, ino boren naj imenitnimu nja stan pervo-  
shi. Eden drugim mormo pomagati, sa eden dru-  
giga shiveti. Kdor ne dela, naj tudi ne je!  
Sato je Bog vse tako vstvaril, de zhlovek bres  
zhloveka shiveti ne more, de se med seboj lju-  
bijo, ino lepo sastopijo naj. O kako dobro je  
vender per ljudih! Kdor sam sa sebe bres drugih  
ljudi v' samoti shivi, mora si veliko hudiga sku-  
shati, ino veliko dobriga pogreshati. Zhe spet

\*) Drumar.

k' ljudem pridem, ne bom vezh sanikerno svoje dela opravijal. Skos pridnost ino delavnost hozhem tudi jes xfim k' dobrimu perpomagati."

## IX.

### Velika nesreza.

Sdaj, ko je Martin spet osdravil in se novo oblekel, je spet bolj mirno ino sadovoljno na otoki shivel. Po svojih ljubih starishah je vender vedno bolj gorozho posheljovak ino njegove she je to bile dan na dan vezhi. Vsak dragi dan je letal po vezhkrat na svojo verfhino, okolj gledat, alj bi kje katero barko sagledal. Res je mnogo barko vidil, ki je rayno proti njemu plavala, vselej mu je od veselja serze poskakovalo; pa komej je blishej otoka prishla, se je na desno alj levo savertela, ino dalezh od otoka memo shla. Sposnal je sdaj dobro, de se vse barke nalash otoka sogibajo; dalj kaj bi tega krivo bilo, si dolgo ni vrajtal. S' zhasama je tudi to svedil. Krog otoka so visoke skale is morja molele, she vezh jih je morje sakrivalo, kar je lahko po valovih posnal, kateri so shumezho ob otoki kipeli. De bi se barke na tem skalovji ne rasbile, so jih se mornarji raji sogibali. Eniga dne vidi spet eno barko s' napetim' jadrami proti otoku plavati, na enkrat

pa vse jadra stisniti, ino s' vso mozhjo v' stran  
 veflati. Velika shalost ga objide, vender se v'  
 Boshjo voljo podá, rekózh: „Bóg pazh hozhe,  
 de she dalej tu oftanem, naj se iside njegova  
 volja. Opravim zhasu me bo she vedil is fush-  
 nofti reshiti. Njemu vse prepuftim! On bo vse  
 prav naredil!“

Ker je Martin mislil, de bo gotovo she eno  
 simo moral tukaj oftati, se je s' dervami presker-  
 bel. Mnogo jelko je posekal, jo v' polena ras-  
 zepil ino jih tik berloga k' eni skali v' ftok slo-  
 shil. Tud drzhja ino suhij vej si je nabral,  
 ino jih v' butarze povestal, de bi s' njimi loshej  
 ino hitrej sakuril.

Eniga dne poseka prezej dalezh od svojga  
 stanvanja na visoki skali eno jelko, ki je glo-  
 boko v' prepad satrushila. Sjutraj sgodej jo je  
 sazhel v' polena zepiti; pa ker shage ni imel,  
 je moral vse le s' sekiro drobiti, ino per tem  
 deli se je toljko putil, de mu je od zhela ka-  
 palo. Kedar je poldne minulo, ino lazhen biti  
 sazhel, si sadene teshko butaro derv na svoje  
 rame, ino gre k' domu. Pa komej pride is glo-  
 bozhine na viski — se v' strah! Vgleda is med  
 skalovja, ravno kjér je nja stanvanje bilo, zher-  
 ni dim k' visko prav na debelo valiti se, ino  
 dva strahna ruzeha plamena, kakor dva turna  
 visoka, v' nebo shvigati.

Martin je slilhal od hribov perpovedvati, ki  
 v' zhasih ogenj is sebe mezhejo; sa to se je

;) Sahrumela.

sbal, de bi se podsemeljski ogenj vshgal ne bil, ki bi vtegnil zel otok pokonzhati. Vershe svojo breme derv vstran, se ves bojezh svoji dolinzi perblisha, na kraji postoji, ino drugiga ne vidi, ko plamno ino dim. Ogenj je toliko pokal ino shumel, de bi bil Martina skorej omotil. Nekaj ga je vender she otolashilo, videti, de ogenj ni is pod semlje planil. Lehko si je vrajtal, kako je sazhelo goreti. Nekoljko fuhiga drazhja, ki ga je na ledini na kupi imel, je bilo prebliso ognjisha, ktero je v' koti pod skalo bilo. Veter je perhalko 1) podpihal ino drazhja na njo sanesil. Kmalo je drazhje sazhelo goreti, ino je druge sloshene derva, vrate pred berlogam, miso, klop ino streho vshgalo, ki se je ravno s' velikim trufham poderla. Tudi veliki dve stari jelki pred stanovjam ste gorele, kakor dve grosno velike bakli.

Neisrezheno velike shkode, ki jo mu je ogenj naredil, ni Martin prezej pregledal, vender je sam sebi slo ozhital, de ni bolj svesto ognja okovaril. Mozhno mu je bilo shal po pododi, po dervah ino po lesenim orodju. Ves shalosten pravi: „Bog pomagaj! streha, ki se je poderla, mi je pisker strupila; sdaj si she rib ne bom mogel skuhati. Tudi verzha so same zhrepine! Sdaj bom moral vsakobart is berloga k' studenzu hoditi pit, zhe bom shen. Nimam ne mise vezh ne klopi; streha mi je sgorela, ino v' deshovji nimam fuhiga kraja kakor svoj temen berlog.“

1) Sherjavko pod pepelam.

Pa sdaj je she le sagledal svojo nar vezhi nefrezho! Roke je sklenil ino no glaf jokaje sazhe! „O moj Bog! koljka nefrezha je mene revesha sadela! Vsi moji motvosi, 1) ki fim jih sa ribe lovitij imel, so prozh! Pod streho fim skerbno jih obeshal, de bi bili na suhim, ino vsi so mi sgoreli! Kaj mi je sdaj sazheti! Kar fim platnine imel, fim she vse sa motvose rastesal, s' volnine se pa ne dajo narediti — s' zhem bom sdaj ribe lovit? 2)

Ne vem si svetvati ne pomagati! Spet fim v' nevarnosti lakote konez vseti! V' svoji bolesni fim se nar bolj bal, v' tem pustim kraji vmreti; oh ino sdaj, moj Bog! zhe mi Ti posebne pomozhi ne dajh, se bo s' menó she gotovo to strafhno sgodilo, de bom med tim grosovitnim, nerodovitnim pezhovjam obleshal.“

Martin gre ene stopinje po dolinzi, pa bliso oftati ne more dolgo. Tla so bile vse rasbelene, srak 2) ves sparjen, od gorezhnih jelk se je razzejena snola vtrinjala, ino dim ga je hotel sadu-ihiti. Rezhe sam per sebi: „Pravijo szer, de nefrezha ni nikolj bres frezhe; alj zhe pogledam to strafhno pogorenje, ne morem saftopiti, kako bi mi nefrezha, ki me je sadela, she k' frezhi pomagala. Svoje nefrezhe ne vidim konza ne kraja.“

Shalofno se podà is svoje dolinze, ki mu je prav ljuba bila, ino se nekoljko prezh na eno pezhino vfede. Tam s' naflonjeno glavo kuzhi, 3) ino

1) Shnure. 2) Luft. 3) Sloni skruzhen.

sdihuje rekózhov, Ko bi med ljudmi shivel, bi si  
 lahko kmalo spet omislil, kar mi je ogenj shkodo  
 naredil. Sa nekaj krajzarjov bi si spet motvesov  
 saribe lovit, pišker sa kuhat, ino verzha sa vedo  
 kupil. In ko bi tudi krajzarja ne gleshtal, bi  
 she najdil dobrotlive ljudi, ki bi mi dali nekaj niti,  
 ino ene dve glinaste posode, alj pa dnarjev, de  
 bi si je nakupiti mogel. Alj tukej, tako dalezha  
 od ljudi, ne dobim vezha, kar sim sgubil! Ena  
 fama nit bi me smerti reshila, — pa ni ga, de bi mi  
 jodal! Okoljka dobrota je s' ljudmi shiveti! Kako  
 lahko vender eden drugimu v' nesrezhi pomagajo!  
 S' matim lahko pogosto eden drugaj is velike file  
 reshil, ino mu k' srezhi pomaga. Le sapuheniga  
 stoteja v' njegovi pušhavi sila satere! Zhe bi ke-  
 daj she tako srezhen bil med ljudmi shiveti, sa  
 vsakiga nesrezhniga bi ljubesnivo skerbel! Kako  
 lepo je vsmileno serze, ki ga je dober Ozhe lju-  
 dem, svojim otrokam dal! On nam sa to she nad-  
 loge poshilja, de bi nas she bolj vsmilezhne ste-  
 ril. Oh, zhe bi vsmilenja med ljudmi ne bilo,  
 bi bil tudi per njih revesh ravno tako sapuhen,  
 kakor bore fantej na svojim samotnim otoki.  
 Tak sedi bore, shalosten Martin, ves samish-  
 len she posno v' vezher. Sdaj se je v' svoj ber-  
 bogu vernil. Pride v' dolinzo; plamna szer ni  
 bilo videti vezha, vender sherjavze ino dima je  
 bilo she prevezha. Satorej je bil perfilen, kje  
 drugéj preozhitil. Gojsd per studenzi si je she  
 sa derva posekal; moral je pod milim bogam

1) Pod nebam.

na terdi škali leshati. Od prevelike shaloſti ino ſkerbi, ni mogel Martin ne ozheſa ſiſniti. Le ſdihoval je rekozh: „Sim ko v boga ptizhiza, ki je is ſvojga gneſda pregnana!“ Smiram vezhi poſhelenje po ozhetovi hiſhi v' njegovim ſerzi raſte: le k' domu bi rad, de ſhe nikolj tako. „Koljko ſim na tem otoki ſhe preſtal, je rekel, ino koljko nefrezhe me ſhe zhaka! O kako dobro pa mi je bilo doma per ozhetu! Na novo bi ſazhel ſhiveti, ko bi ſhe kedaj tje priſhel!“

Pogleda gor v' nebo, ino v' ſolsah ſo mu ozhi plavale. Lepa nozh je bila; ſhe meglize po zelim nebi ni blo videti, le ſvesde ſo preſvetlo miglale. „O Bog! je djal, kako lepo mora v' nebeſih biti! Kako dobro nam bo kedaj per Tebi! Le tam gor je naſh dom, naſha prava ozhetova hiſha! Kakor frezhno ſhelim, is tega puſtiga nerodovitiga otoka, na kterim kakor ptujz ſhivim, tje na ſuho ſemljo priti, kjer lepi verti ſi prijaſnim zvetjam ino ſhlahtnim ſadjam zhedno ſtojijo, ino kjer bi me moj ozhe priſerzhno objeli: — tako ino ſhe bolj gor k' Tebi ſhelim, preljubi Ozhe nebeſhki! Saj je zel ſvet le temu kamnitimu otoku podoben. Ludje na ſvetu imajo, kakor jes tukaj, veliko terpeti — ſhaloſti ino ſkerbi, ſimo, lakoto, boleſen ino na ſadnje ſmert preſtati. Gor pa per Tebi v' nebeſih, tam ni teſhave, tud terplenja ne; tam je pravo veſelje, popolnoma radoſt! O de bi le kedaj gor priſhel, ino tam ſvoje ljube ſtarishe ſpet vidil — tak mi je vſe eno, naj ſhe toljko tukaj terpeti imam. Mozhno bi me veſelilo, ko



bi donesl she en zholnar po me prishel, ino me nasaj k' mojmu ozhetu prepeljal; ravno tako se hozhem veseliti, ko pride smert po mene, ino me od tod v'bolji dom, gor v'nebesa popelja.

## X.

### Prijatli od dalezh.

Tri leta so pretekle, kar je burja Martina na te otok sanesla. Nja starishi niso vezh mislili, de she shivi, le v'nebesih ga spet videti, so se nadjali. 1) Toljkanj vezhi veselje so imeli do drugih svojih otrok. Marta, she bliso shtirnajst let stara, je bila prav pridna dekliza. Tud Andrejzhek, ki je takrat, ko so Martina sgubili, she le devet let star bil, je sdaj ozhetu per deli she kar bodi dobro pomagal. Obá sta se lepo zhedno sadershala.

Eniga dne, ravno ob zhasu, kér so orehi spet dosorili, rezhejo njima ozhe: „Otrozi! danes, ki je tak lepo jutro, ino morje mirno, se skupej na selen otok peljamo. Jes si grem po shibja; vidva si pa lahko ktire jerbafse orehov nabere-ta. Letof so tako polni, kakor pred trem letam', ko je nash rajni Martinek she shivel.“

1) Troshitali.

Ozhe ino otroka se prepeljajo. Ko si ozhe dosti shibja nareshejo, se vfedejo s' njima pod drevo, si vsememo mleka ino kruha, ter pravijo: „Moja ljuba! ravno pod tem jagnetam sva s' vajnim bratam Martinam sadnokrat kosla!“ Perpovedujejo jima she enkrat, kako se je ravno na tim mesti vse to godilo. Posebno je bilo shalofno slishati, ko so pravli, kako je bila burja strahna, ino kako je vbogi Martin klagoval ino jokal. Na sadnje so jima na morje s' perftam pokasali, ino so djali: „Poglejta, ravno tam le mi je v' shumezhih valovih is pred ozhi sginil!“ 1) Ozhetu so solse v' ozhi stople; Andrejzhe se je v' stran obernil ino skrivaj solse otiral; Marta pa se je prav milo rasjokala. Na to grejo k' orehu, ino si jerbafse orehov napolnijo. „Bodo pazh mati veseli,“ je Andrejzhik djal, „toljko orehov videti!“ Marta je pa rekla: „O, mati so vselej shalofni, kedar orehi sasorijo. 2) Spomnijo se vsakobart rajniga Martina. Te orehe videti, se bojo gotovo bridko rasjokali!“

Ozhe so se hotli she spet domu poverniti. Andrejzhik pa jih poprosi: „Ljubi ozhe! peljte naj she poprej na uno goro; tam gor se more dalezh okolj videti.“ — Tudi Marta je profila: „Pazh, pazh, ljubi ozhe! Na suho se neki prav lepo vidi.“ Ozhe grejo s' njima na verfhino. Bil je prelep jesenski den, de malo takih. Nebo je bilo lepo jasno, ino srak tako zhist, de se je dalezh dalezh vidlo. Otroka sta vfa samaknena

1) Sibnil. 2) Cratajo.

dalezih tje na suho gledala. Andrejzhik se savsame rekózh: „Kako lepo zhišti, zhe ravno le majhni se vidijo hribi ino doline, skalovje ino hoste, in toljkanj veši, gradov ino turnov! Ni jih mozh lepši smalati.“ — „Ino nafha veš“ pravi Marta, „kako majhna je od dalezih, pa kako fletna ino prijasna! In nafha hišha, jo vidish Andrejzhe! kako lepo bela zhedno v selenim drevji stoji! — O kako se majzhkina vidi! Okna so ko zherne pike; nizh vezhi se mi ne sdijo, ko kobri, ki s' njimi jigrajo. Ino kako je jesen hoste 1) lepo oromenila! Pa she dalej po suhim, vidish visoke gore, kako v' nebo kupijo, katerih is nafhiga doma ne vidimo, ker so nam blishni kofhati hribi na poti. Oh, kako lepo je Bog vse vstvaril! Kako dober je on! Je vender lep svet! Kakšhine morajo she le nebesa biti!“

Andrejzhik se sdaj po širokeim morji ogleda, se savsame ino ozheta saklizhe rekozh: „Glejte, glejte! ozhe, kaj je to? Kako se tam is morja kadí!“ Vidli so ozhe dim kvishko se valiti, ki se je od vetra nekoljko v' stran vlekel. — Bil je ravno dim is pogorenja Martinovga na otoki. „Ne vém, kaj bi to bilo,“ so rekli ozhe; „de bi se le ktera barka ne bila ushgala!“ „Bog ne daj!“ pravi Marta, „to bi bilo strašno; Bog jim pomagaj vhogim ljudem! zhe hozhejo ognju vbeshati, morjo v' vodi potoniti!“ She bolj vprejo ozhe kje svoje ozhi. Sonce je od strani sjalo, ino morje se je svetilo; ko

1) Goshe.

zhišto srebro. Ozhe pod rokó gledajo ino pravijo: „Sdi se mi, kakor de bi tam na morji, kjer dim vftaja, temen kraj vidil, alj vidva nizh ne vidita?“ Marta, ki je imela prav bistre ožhi, hitro pogleda ino rezhe: „Jes tudi bobro raslozhim temno félo s' dvema verhama.“ „Jes ga tudi vidim,“ pravi Andrejzhe; „en verh je vifhi ko drugi.“ „Barka she ne more biti, menijo ozhe;“ „barka ima drugo podobo, ino na tako deljavo bi se ne vidla tako velika. To mora otok biti, kí she došlej vedel nisim sa-nj. Tam morjo ljudjé prebivati, od kodi bi drugazh dim vftajal?“ — „Moj Bog!“ pravi Marta, „bi ne bilo mogozhe, de bi našh ljubi Martin tam fhe shivel?“ Andrejzhik ji poterdi, rekozh: „To bi vtegnilo prav lehko biti; faj ga je ravno v te kraj burja odnefla.“ — Od veselja je Marta obledela, ter je rekla: „O ko bi fhe shivel, kakfhno veselje bi to bilo!“ „Ozhe pa so djali: „Bogu ni nizh nemogozhe; tako je tudi mogozhe, de ga je Bog ohranil!“ —

„Tako pa le bersh“, pravi Andrejzhek, „se prepelimo ino po njega pojdimo!“ — „Le pozhasi, moj ljubi, pravijo ozhe; to ne more tako naglo biti, vender fkušil bom. Pa poprej moram vezhi zheld ino saštopne zholnarje dobiti. Sdaj pa le k' domu hitimo.“

Bersh perveslajo ozhe s' otrokama damo. Vfi terji hitijo materi pravit', kaj so videli, in kaj si domišhlujejo. Mati so se she te dobre misli tako rasveselili, kakor bi bilo she vse gotovo. Tudi drugi otrozi so bli vfi v enim veselji.

Ozhe ino mati poklizheta fosede; pa vsak je kaj drugiga mislil. Eden is med nar bolj vreshozhih 1) se nar prej oglasi ino pravi: „Kje bi se tam le otok vsel? Nisim svoje shive dni nizeh slishal od njega. Gotovo je morla barka goreti.“ En drugi hozhe vse bolj vedeti ino saftopiti, ter pravi: „Ni bila barka ne, le neki hrib je ogenj plaval. Sim slishal, de pogosto takshui hribi po nozhi is morja vstanejo. Al bi pazh sjaka naredili, ko bi tje vslali; lepo bi se v ognenjim plamenu alj pa na gorezhim kamenju spekli!“ — „Naj she bo hrib alj barka,“ pravi spet en drugi, „sa tavshent rajnish se v' zholnizhi, ki jih mi imamo, tako deljo na morje ne podam.“ — She neki drugi rezhe: „Sto rajnish mi daj, Filip! tak stavim svoje shivlenje, drugazh pa ne.“

Sdaj jim stari Tomash, poshten mosh, vmolkniti rezhejo ino pravijo: „Boter Filip! na mojo roko, jes se peljam s' teboj! Martina je bil vender le ljubesniv dezhek 2), ino jes fim mu boter. Szer she ni gotovo, tudi ne sdi se nam, de bi shivel; mogozhe je pa vender le. Sa to le podajva se, zhe je tudi nevarno. On, ki nama k' temu ferzhnost daja, nama bo tudi pomagat!“ Sdaj rezhe tudi Peter, mlad ino mozhen korenjak: „Zhe pa vi greste, Tomash, grem jes tudi s' vama. Seshimo si v' roke! Saj fim she mnogokrat sa ktire ribe, ki niso nizeh vredne bile, svoje shivlenje postavil, sakaj bi pa sa dobro delo to ne storil. Pa sa dnar ne

1) Labrazhov, 2) Pubizh.

dajam svojga shivljenja, nizh ne bom rajtal. Vse svoje shive dni bi me pazh veselilo, ko bi res mogli jakiga dezhka, 2) domu perpeljati. To veselje bi mi bilo plazhila sadofti.“ — „Bog nam daj, to veselje najti!“ pravijo Tomash. „Zhe bo jutro veter ino vreme sa to, gremo bersh, ko se den napozhi.“ — Vsi drugi sosedje so s' glavo smajavali, prerokvaje, de ne bo dobro isifhlo, ino vsak gre na svoj dom. Le serzhna mosha, Tomash pa Peter, ostaneta she per Filipu, ozhetu Martinovim, de bi se sa jutro (sajter) she kaj pogovorili. Mati Marjeta so jeli sa popotnizo 2) potrebne hrane 3) perpravljati: Tomash pa pravijo: „Nizh ne s'kerbite! Vseti moram svoj velik zholn s'jadrami, ga bom she sam s' v'fim prelkerbel.“

Drug dan je bilo lepo, ino dober veter je vlekel. Mati s' otrozmi spremijo ozheta ino una dva mosha do zholna, Ko v' zholn stopijo, povsdignejo mati svoje ozhi k' nebesam, ino prav perferzhno sdihnejo: „Jes bom pa s' otrozmi doma neprenehama molila, de bi srezhno spet nasaj prifhli: Bog daj, de bi tudi mojga ljubga Martinza s' seboj perpeljali!“ Raspnejo jadro, odrinejo, ino vosijo memo selenga otoka na ravnost tje, kjer so ozhe Filip zherno felze 4) videli, ki ga pa sdaj she niso samogli v'gledati. Pridejo sa eno milo dalezh od selenga otoka, kar kraj sagledajo, ino zhe dalje, vezhi je, ino

1) Vanzh fanta. 2) Brafhno. 3) Jedi.

4) Plaz, mali kraj.

bolj ga raslozhijo. „Prijatla! rezhe Peter vefelo, ref je otok! Le humplajmo, kar je mozhil! Vefla ino jadro naj nam perpomorejo, de bersh tje pridemo.“ Shli so ko blifk! Na enkrat sakrizhijo Tomash: „Pozhafil! Jadro spotegnita! Tukaj je vse polno skalovja po morji, dobro glejmo, de se nam zholn ne rasbije.“

„Vezhi barke, kakor je moj zholn, ki jih postavam kupzhovavzi imajo, bi gotovo tukaj obtezhale alj se zelo rasbile.“ Komej ino komej so fkos perveflali.

Peter fkozhi nar prvi na fuho, ter rezhe: „Na otoki smo she, in zhe Bog da, bomo svojga Martina tudi najdlil. Kar se s Bogam ino is prave ljubeshni do blifhniga pozhne, se frezhno tudi sgotovi.“

Sdaj tudi unadva is zholna ftopta, ino ga s' vervjo na neko pezhino prav terdno pervesheta. Tomash pregledujejo ftrafhno nerodovitno fkalovje; s' glavo smajujejo, ter pravijo: „Tu pazh ni sa prebivati! Zhe je bore Martin na to fkalovje prifhel, tak ne vem, kako bi se bil mogel tri leta preshiveti.“ Sazhnejo otok prejifkovati, pleshejo na vifoke fskale ino lesejo v' globoke prepade. Kar ofledijo ftesizo, in vidijo fstopinje v' fskalo vsekane. Stopijo po njih. Pot je bil ravno v' Martinov berlog. Njegov ozhe naprej postopijo. Nekaj so se bali, nekaj nadjali alj troshtali, ter fami per sebi pravijo: „Dober Bog! le zhudo Tvoje dobrotlivofti ino vfigamogozhnosti je, zhe bore fantizh she shivil! Le Ti, kipo ozhetovo sa vse fkerbifh, bi ga bil samogel tu ohraniti!“

## XI.

## V e s e l j e s n i d.

(Glej podobo spredi:)

Martin ni mogel nize spati: vso nozh je shaloval. Ko se je sazhel den snati, ino juterna sarja prijasno na nebi perlije, se je tudi v' nja shaloftnim ferzi nekoljko isjafnilo. „Ljubi Bog!“ pravi sdaj, „Ti storih, de temno nozh prijasna juterna sarja rasvetli, tak bojh tudi Ti meni mojo veliko shaloft gotovo v' veselje spremenil. Takrat ko fim sadnji oreh pojedil, fim she hotel obvupati; bal fim se lakote vmreti, ino bridke solse fim pretakal. Alj Ti me nisi sapustil! Pomagal si mi, de fim se s' ribami preshivel. Mojo riblenje je sdaj nehalo, ino spet ne vem, zhela se bom shivel; Ti bojh spet kako drugazhi sa me sferbel! Kdor v' Tebe savupa, ga ne sapustih!“

Lepo je juterno sonze na nebi prisjalo. Martin gre v dolinzo, svoje pogorelshe gledat. Ledina je bila s pepelam posipana, in spod pepela se je she smiram kadilo. Vse skale okoljso bile zherne od dima ino faj. Kar je bilo ledeniga, je vse sgorelo; tud od velikih dveh prelepkih jelk alj hojk je malo kaj videl. Le krishana skali ogenj ni dosegel, njemu se ni nize



sgogilo. To videti, pravi: „To mi je lepa prijasna podoba, de kader bo vse prah ino pepel, kader bo enkrat zel svet skos ogenj pokonzhan, nam vender she ostane isvelizhanje, ki nam ga je nash Odrefshenik perdobil, ker je is ljubesni do nas na krishu vmerl.“

Martin pred-nj poklekne ino moli: „Ljubi Ozhe nebeski! persanefi mi, de sim bil tako obvupliv ino maloserzhen, de se nisim rozhno spomnil na isgled Tvojiga ljubga Sina. V' svoji preveliki shalosti se je on ves v' Tvojo vojjo isrozhil. Tudi mene mozhno skerbí, ino grosa me sprehaja smilliti, de nimam kaj vezh shiveti; pa kakor je on molil, tudi jes molim: „Ozhe, zbe je mogozhe, odvsemi mi te kelih, vender ne moja, ampak Tvoja volja naj se sgotí! Alj mi tega kelha odvseti nozhesh - daj mi faj kapeljzo odshalenja alj sladkiga troshta; sa Angelja, de bi me odshalil, bi bilo predersno 1) profiti!“

Med tem ko je Martin tako molil, pridejo terji moshje, ino ga najdejo po pufhavno oblezhenga s' povsdignenim rokami pred krisham klezhati. Bil je toljko v' molitvi samaknen, de jih ni zhutil. Nar pervo ga serzhen Peter sagleda, ino unima tiho poshepta: „Vidita! tam le poboshen pufhavnik klezhé moli. Morde nam on kaj vé povedati. Poprashajmo ga!“ Na ves glas saklizhe: „Zhujte! dober prijatel! bi nam vedli povedati, alj na tem otoki neki Martina prebiva?“ Martin se prestrashi, tako nagloma zhloveshki glas saflishati, ki ga

1) Prevezh.

po imeni klizhe. Osre se, sposna svojga ozhe-  
ta, hitro k'njim leti, jih objame, ter savpije:  
„O moj ozhe!“ Od prenagliga veselja nista mo-  
gla ozhe ne sin dolgo zhalta besedize prego-  
voriti, le od veselja sta se jokala. Po tem rezhe  
Martin: „O preljubi ozhe! vas sagledati se mi je  
sdelo, de vidim Angelja, ki mi ga je Bog v' nar-  
vezhi sili poslal!“ Oba sta s' enim glasam Boga  
hvalila, de jima je dal spet sniti se.

Sdaj sazhnejo Tomash: „No, no! le naji  
tudi nekoljko poglej, ljubi Martinek! „She kaj  
posnalh svojga botra?“ Martin botra prav serzh-  
no posdravi. Na to pravi tudi Peter: „Bog te  
sprimi, ljubi Martin! Naj de te prav pogledam!  
„Saj si prav rudezh, ino sraftil si tudi. Pa sa  
boshjo voljo, kje si minishko obleko dobil, ino  
kako si se na tem otoki preshivel, ki je le sve-  
rini sa prebivaljshe podobnen?“ Martin mu ni  
vtegnil odgovoriti, je le hitel ozheta prafhati:  
„Kako se she kaj moji ljubi mamizi godi? kaj  
pzhnejo moji bratezi ino sestriize? Ino kak pri-  
dete tako na enkrat, bresi de bi si bil kedaj mis-  
lil, tusem?“ „Vsi so sdravi, so Tomash na-  
mesto ozheta djali, ino bojo veseli, spet tebe  
videti. Pa kaj se bomo dolgo sprafhovali, tega  
bi donef konez ne bilo. Martin! ti nam nar po-  
prej od kraja vse po redi povej, kako se ti je  
godilo; po tem bomo she tudi mi tebi povedali,  
kaj smo doma pzheli. Tam gori le per krishu  
na skali je lepa selena trata, ino tudi pepela ni  
tam: gor se vsedimo, de te bomo poslufhali.“  
Grejo, se vsedejo, ino Tomash rezhejo: „No,  
sdaj le sazhni, Martine!“

Martin perpoveduje vse od tiste dobe, kér je ozheta sadnokrat vidil, noter do tega zhafa, de jih je spet vgladal. Na tenko je vse raslagal ino pravil, kako se mu je godilo, kaj je mislil ino pozhél, sosebno kako je v' terdi sili v' Boga kli-zal, ino kako mu je Bog vselej v' potrebi pomagal.

Sravno se je s'he kterokrat rasjokal. Tudi ozhe so se morli posolsiti, ino kedar vse safli-ihijo, rezhejo: „No, hvala Bogu, de te spet imam, moj ljubi Martinek! ino de is tvoje per-povedi sposnam, de si se na svojim otoki mozh-no poboljšhal, ter si sdaj veliko bolj bogabojezh, ko si bil poprej!“

Tud Tomash so ga prav tenko poslušhali, ino mu med perpovedjoj vezhkrat prijasno perkimali. Sdaj pa sazheje rezhi: „Res je, ljubi Martin! veliko poboshneji ino boljšhi si sdaj! Se s'he kaj vesh spomniti, de sim ti enkrat rekel: Bog te bo s'he v' neko posebno sholo pošlal? To se je s'godilo. Ja v' terplenju se zhlovek nar bolji svuzhi! Takó si se tudi ti svuzhil, Boga prav sposnavati, njega moliti, ljubiti ino sa prijete dobrote hvaliti. Vese-lime, de si po tem, ko se je tvoje serze v' lju-besni boshji bolj vnelo, tud na tem puštim otoki dobrotlivost ino prijasnost boshjo sposnal, zhe rav-no tu drujiga ne raste, ko ktera jelka, alj kaki mah, alj pa kakšhne zvetlize, is katerih bi si roshni-ga svitka alj pušhelza rad ne naredil. Kolkanj vezh perloshnosti imamo mi po vertih alj poljah se Boshji modrosti ino dobrotlivosti zhuditi, ki jo vidimo sdaj na zvetozhim roshnim germi, sdaj na jabeljnu, ki lepo zvete alj obilno sadu nosi; sdaj

na selenim pifanim 1) travniku, sdaj na slateromenim polji! —

Tudi sa te del sim te vesel, de si dobrete, ki nam jih Bog po ljudeh daja, bolj spofhtovati se svuzhil. Ko bi od drugih ljudi ne bil malo orodja, le samo nobenga shebla alj knofelize s' feboj prinesil, bi bil moral na otoku konez vseti. Ravno tako hudo, pa she tudi huji bi bilo sa tebe, ko bi bil poprej sanikarn v' vaku, de bi preljubiga Boga sposnal ne bil. Bres sposnanja Boshjiga bi moral obvupati. — Med vsim mi pa v' tvoji perpovodi nar bolj dopade — zhervizhek v' kluni majhne ptizhize, ino pa dim, ki se je is otoka kadil. Kaj je manjs'hi od zhervizhka? Kaj ima manj vrednosti v' sebi, ko dim? Alj zhervizhek ti je pokasal ribe loviti, ino te fkos to lakoti ino smerti otel. Dim pa je bil, kakor snamuje na nebi, ki nam je kasal, de je tukaj otok, de nekdo na njem prebiva, ino tizer ravno nash ljubi Martinek. Te dim te je is vfiga terplenja reshil. Vle to je Boshja roka storila! Tako Bog is malih velike rezhi naredi. Naj bo hvalena njega sveta previdnost!

Vfi so obmolknili, ino v' svojih serzah Boga molili, ki svojo modrost v' pergodbah ljudi tako zhaftitlivo rasodeva. Zhes eno malo rezhe Martin: „Mojga pogora dim val je tedaj is doma semkaj perpeljal? Moj Bog vender! sa nar vezhi nefrezho sim ga imel. Na vle kraje sim premishloval, kako srezho bi mi vtegnila ta nefrezha prinesti, pa mi ni nizeh na misel prishlo. Sdaj

1) Prishanim.

she ozhitno vidim, de je moja nar vezhi frezha. Is tega se prav sposná, de je refnizhna: Ni je nefrezhe bres frezhe! Refnizhno, Bog vse v' dobro oberne!“ — „Ref je to, mu Tomash poterdijo; sa to bi imeli, kedar našne frezha sadene, vselej misliti, de nam bo prej alj posnej kaj dobriga prinesla; ino zhe se nam kaj shalige permeri, mirno se v' Boshjo voljo vdati!“

Na to Martin pobara, alj se je dim na suho vidil? Ozhe so djali, de ne, de bi to ne bilo mogozhe; ino mu perpovedujejo, kako so se na selen otok perpeljali, de so, ker so ravno orehi dosorili, tudi Andreja ino Marto s' seboj vseli; kako sta jih profila, verh gore na otoki s' njima iti. Martin pravi: „She kaj veste, ljubi ozhe! katero lepo priliko ste mi tam pod oreham pravili? Rekli ste: V'fako terplenje je enako orehu, ki pod grenko ino terdo lufhino sladko jedro ima. Ino prav ste rekli. Ref teshko in grenko mi je djalo, ko sim bil vershen na ta otok; sdaj sim pa tudi sladko jedro okufil. Dobro je bilo sa mene tukaj biti; vse terplenje se mi sdaj v' veselje spremeni.“ Peter se našmeji, rekozh: „Takšnih grenkih ino terdih orehov sim svoje shive dni she vezh okufil. Zhe bom she kterga sgrisiti imel, bom vselej na to pripodoba smislil.“

Martin pokashe sdaj ozhetu ino moshama svoj berlog, studenz ino ribnik, ino jim rib sa obed 2) ponudi. Alj Peter pravi: „Prav lepe ribe so, radi bil se njih poslushili; tode dones povabimo mi tebe na kofilo. Imamo dovolj s' seboj. Grem

1) Prigliho. — 2) Jushno, kofilo.

totje, kjer se mi bolji pot h' zholnu sdi od uniga, po katirim smo mi prišli, ino hozhem bersh obed perpraviti.“ Hitro naprej h' zholnu hiti, ki je nja jamboro 1) she od dalezh is sa fkalovja stati vidil. Drugi se pa pozhati sa njim gredozh pogovarjajo. Ko tje pridejo, jim rezhe Peter: „Tam na lepi, seleni mahnati ledini imamo pogerjeno miso ino stole postavlene; ino jedi so she na misi.“ Ref je bilo kruha, mleka, putra, merse pezhenke, pezhenih rib ino she druge hrane obilno. Kruh sagledati, Martina bolj rasveseli, ko vse druge jedi. Od velelja se rasjoka ino ga poljubi (kufhne) rekózh: „O ljubi kruhek! koljki preslahni dar Boshji si ti! Tri zele leta sim si ga shelel. Nar krepkejshi shivesh sa ljudi je. Hvala Bogu, de ga spet vidim! Sa vsak grishlej kruha bi imeli Boga sahvaliti!“

Sdaj se vfedejo, jejo ino so prav dobre volje. She niso se isgovorili, de se je ravno she vmrazhilo, ino ljuna sklede, verzhe, ino jedize tako resvet'ila, de se je na seleni trati senza sa njimi lepo posnala. Sdaj Tomash rezhejo: „Sa donef smo se she dosti pomenili! Jutri se mi sdi, de se bo veter savernil; zhe bo to, se nategama k' domu peljamo. Doma so gotovo she v' velikih fkerbeh ino naf teshko perzhakujejo, Torej pojdemo sdaj pozhivat, de bomo jutri sgodej vftali.“ Tomash ino Peter gresta v' zholn, ter si is jadra nekakihen (hotor 2) napravita, de bi v' njim spala. Martin pa ozheta v' svoj berlog pelja, de bi tam

1) Jambora je ravno drevo, ki na barki stoji, de jadro na nj perveshejo. — 2) Uto.

prenožhila. Prav serzhno ga je veselilo, svojga ljubiga ozheta, ki jih je v' senjah vezhkrat vidil, sdaj sa ref' v' berlogi per sebi videti. Dolgo se she pogovarjata; na sadnje sahvalita Boga she enkrat sa ta presrezhen dan, ino she le pa polnozhi saspita.

## XII.

### Is shalofti veselje.

Kakor hitro drugi den sarja napokne, pride she Peter k' berlogu klizat: „Le naglo vftanita ino pojta! Toljko dober veter vlezhe, pravi, de ga ni treba boljshiga. Bersh bomo zholn odrinili, de gremo domu.“ Kmalo prideta is berloga. Martin poprosi: „Le nekoljko she pozhajta! Preden de otok sapustim, moram she Boga sahvaliti sa tolkanj dobrot, ki mi jih je tri leta obilno delil, pa tudi sa vse teshave, ki mi jih je poslal.“ Poklekne po svoji navadi pred krisham na ikalo, ino Boga s' solsnimi ozhmi prav serzhno sahvali. To je ozhetu ino verlimu Petru toljko dopadlo, de sta tudi pokleknila ino prav poboshno molila.

Vsi terji grejo po tem k' morju na breg. O tem zhasu so Tomash seleno jelkasto drevze posekali, ino ravno five, bele, rudezhe ino romene banteljze, ki so jih v' shkatli s' seboj prinesli, na - nj veshejo. Martina se sazhudi ino popraha: „k'zhemu pa bo to lepo ovenzhano drevze?“ Tomash mu odgovorijo: „Tvoji shkerbni materi im, ko smo is doma shli, obljudil, veselo snam-

nje v' zholn postaviti, zhe bomo tako frezhni, tebe najti. O kako se bojo dobra mati veselili, to veselo snamnje she skorej od delezh sagledati!" Nataknejo seleno, lepo opifano drevze verh jambore. Med tem perpravi Peter sajterk alj kofilze, ino ko so odkofili, stopijo v' zholn ino odrinejo. Hitro in frezhno domu pervosijo. Kedar pridejo bliso suhiga, ino Martin svoj dom sagleda, mu je serze od veselja poskakovalo.

Pa tudi na suhim je vse od veselja oshivelo. Mati ino otrozi so she dolgo na bregu stali, ino ko Martina v' gledajo, mu roke naproti molijo, ino ga od dalezih prijasno posdravljajo. Is zele vesi mladi ino stari pervro, in ko ga sagledajo, se zhudijo rekózh: „Je she ref, de ga perpeljajo!" ino k' kraju letijo. Ko Martin na suho stopi, v' si vesel glas sashenejo. Ni mozh dopovedati veselja, ki so ga mati imeli, svojga ljubga Martina, ki so ga she tri leta sa mertviga oshalovali, shiviga spet objeti. Od veselja bi ga bili s' folsami potopili. Tudi Marta, nja sestra, ino brat Andrejzhe sta bila silo vesela. Manjsi otrozi pa niso vezh posnali svojga brata Martina, in savolj njegove nesnane obleke so se s' pergiva nekoljko plashili ino se ga bali. Starishi pa jih nagovarjajo ga lepo posdraviti, in kmalo so se ga pervadli, de je v' iak hotel blishej nja biti. Moshje ino shene, mladenzhi ino deklize so mu od v' s' strani roke podajali, ga lepo posdravljali, in mu dobro frezho k' prihodu v' shili. Od samiga veselja se Martin rasjoka, ter pravi: „Moj Bog! vezhi radoosti si ne morem misliti! Le gor v' nebesih bo sh,



vezhi veselje, kedar naš bojo isvelizhani tako ljubesnivo ino prijasno sprijeli!“

Mati so bili posebno sheljni flifhati, kako se mu je godilo, sa to ga hozhejo na ravnost domu peljati, pa drugi ljudje tega ne perpuštijo, ter pravijo: „Tudi mi bi ga radi flifhali, kaj se mu je zhudniga pergodilo!“ Peljajo ga pod veliko lipo sredi vesi, ino ga profijo, naj jim svojo sgodbo pové; ino de bi ga vsi lahko vidli, na klop stopi. Vlak je hotel blishej nja biti, ino vlak nja viditi; sakaj prijasen, lep, mlad puhavnik je vřim grosno dopadil. Nekteri so drugim na uho sheptali, drugi tudi na glas govorili, rekózh: „Doflej smo le stare puhavnike vidili, kterim se je she lize gerbanzhilo, ki so glavo gólo, in dolgo brado imeli; te pa je gladkiga liza 1) ino lepiga obras, kakor mleko ino kerv (kri), nja lafov fletne kodrize se lepo po ramah gugajo, ino nja dolga rjava fuknja, de je ravno ořtra, se mu prav lepo prileshe!“

Vse je sdaj vtihnilo, ino Martin sazhne perpovedovati. Š perviga je bil nekoljko bojezh, ker ni bil navajen, v prizho tolkanj ljudi govoriti; pa nja dobriga polno serze mu je kmalo pomagalo, lahko govoriti. Toljko mizhno ino saftopno je govoril, de so ga ljudje s' veseljam poslušhali. Pravil jim je, kako je bil v' nevarnosti se vtopiti, sheje, lakote ino sime konez vseti; kako je sbolel, — de mu je vse njegovo premoshenje sgorelo; kako se je spet bał

1) Gladke lize, alj gladkih liz.

lakote vmreti, in vendar ga je is v fake nevarnosti Bog otel, ker je v'njega savupal. Joka je roke proti nebelam povsdigne, ino jim sa refnizo pové, de sposna to sa nar vezhi dobroto Boshjo, de mu je dal na samotnim otoku prebivati; de mu je na nerodovitnim skalovji nar gorlhi frezha prifjala, namrezh frezha, Boga bolj zhisto sposnati, ino de je tam med visokim skalovjam visoko sholo imel, v kateri se je nar potrebnejshih rezhi svuzhil, namrezh se svojih napzhnosti 1) odvaditi, ino poboljihati. „V' refnizi, je djal, ravno toljko hvalo vé m Bogu, de me je od tod na tisti otok preselil, kakor de me je spet od unod domu pripeljal.“

Pravil jim je posebno, de je she le v' samotni puhavi prav sposnal, kako velika frezha de je, med ljudmi shiveti. Ni mogel dofti svojga veselja skasati, de se spet per svojih prijatlah, sosedah ino snanzih snajde. She enkrat vse prav serzhno posdravi, ino na sadnje Boga s' perferzhno molitvizo sahvali. Svefto so ga vfi poslufhali, kedar je pravil, so mu perkimovali, ino ga omilovali; drugi zlo na glas jokali, ino so tako pokasali, de se jim je v' serze vsmilil, ino de jih sdaj s'njim veseli. „Tud oni hvalijo Boga, ino se s' hvaleshnim serzam rasidejo.“

Martin pa spremi svoje starilhe, brate ino sestre domu, in ko na prag stopi, na katerim she tak dolgo vezh stal ni, se mu od veselja

1) Pregreschnosti.

folve vderó. Pridejo v' jíslo, ino se sazhu-  
dijo, najti miso pogerjeno. Bogat Tomash so  
dali veselo gostvanje pripraviti, de domazhi  
materi šaj tisti den ni bilo treba škerbeti ino  
se vboshati. Martin se mora v' fredo med ve-  
sele starishe vvesti, na eno plat sravno njih  
se vsedejo Tomash, na drago Peter; ino sa  
njima Marta, Andrejzhe, ino drugi otrozi po  
redi sedijo. Imeli so mnogoterih jedil, ki jih  
Martin she tri leta vidil ni, sa vsako je Bo-  
ga serzhno sahvalil. Posebno pa, ker she ne-  
koljko let ni drujga sadu videl, kakor jelkove  
zheršhe, \*) je bil vesel polne jerbasze ruder-  
zhih jabelk, romenih grušhek, sivih šliv ino  
rjavih orehov; she bolj pa ga je lepe ro-  
mene beline ino zherniga grosdja veselilo.  
„Tudi te shlahni sad, je djal, se le tamkej  
najde, kjér so pridni ljudjé! Bres njih bi bilo  
tudi okolj nafhe vesi tako pušto, kakor na  
otoku, kjér sim jes prebival. Kamerkolj po-  
gledam, vse me na novo rasveseli, in opomina,  
Boga hvaliti, de sim špet med ljudmi.“

Kedar od mise vstanejo, gre Martin po  
sveshzhik alj punkelz svoje stare obnošene  
obleke, ki jo je prej v' en kotez hranil, ino  
rezhe: „Fukaj sim vam, preljubi starishi, brat-  
jé ino sesterze, tudi kaj s' seboj is otoka pri-  
nesil.“ Starishi so ga nekoljko po štrani po-  
gledali, kakor bi jim to prav ne bilo; otrozi  
se posmehujejo, Tomash s' glavo smajujejo,  
ino Peter pravi: „Fuj te bodi, Martine! Kaj

\*) Strôke.

je to? Te stare zunje bi bil raji na otoku pustil.“ „Martin se pa le smeji, odveshe sveshzhika in svoje lozhnate jerbaszhike 1) vunkej jemlje. V' berlogi jih je bil s - hranil, ino tako ognja otel. Poprej ko je is otoka shel, jih je fkrivaj v' svoje stare zunje savil. Po - flavio jih na miso, in odkrije. Vsi okolj njega so oftermeli, videti polne jerbasze biferov, belih ko frebro, ino koralj, rudezhih ko fshkarlat.“ Dete vender! sazhnejo Tomash, ti si pa velike saklade 2) s' seboj prinesil, Martina! Ti le biferi so vezh tavshent rajnih vredni, sakaj dosti jih je prav velikih ino berhkih. 3) Tudi korale kaj veljajo. Sdaj, lju - bi boter ino botra! vama ni vezh file. Leh - ko dolgè, ki sta s' njimi pohishtvo nastopila, zhifto poplazzhata, ino imata she svojim otro - kam kaj obilniga sa doto 4) dati.“

„Ne bo tako,“ sazhnejo Martinov ozhe rezhi, „vidva jaka mosha, Tomash ino Peter, sta se s' menoj ko brata v' nevarnost podala; sa to si bomo tudi saklad po braterno rasde - lili. Ko bi ne bila meni vidva pomagala, bi nikolj ne bil ne svojga Martina, ne biferov, ne koralj vidil. Tukaj tri kupze naredim, is voljta si, nar pervo Tomash svojga, potem Peter svojga, kterga si hozheta; tretji pa me - ni, moji sheni, ino otrozhizham oftane.“

H' konzu obeda sta tudi dva tistih mo - shov, ki niso bili per volji s' ozhetam na otok

1) Is lozhja spletene. — 2) Shaze. — 3) Mozhno lepih. — 4) Erbfhino.

jti, sama od sebe v' jifpo prifhla, menda, de bi she kakshen kolzhek pristregla. Ker sta to vidila, pravi eden njuj, ki bi poprej sa sto rajnih komej bil na vodo shel: „Glejte si! tu bi bil zhlovek vezh ko sto rajnih saflushil. Vse lafe bi si 'spipal, tak me greva, de se nisim s' vami podal.“ Drugi pa, ki bi she sa jeser (tavshent) rajnih svojiga shivlenja v' tako nevarnost postavil ne bil, je djal: „Ej! ne le sto, she vezh ko jeser rajnih bi bilo takaj dobiti; ino sa toljko bi se bil jes tudi lotil.“ Tomash to slifhati, pravijo: „Poberta se mi, obedva nista trohe vredna! Drujiga vaj ni, ko nesramna samogoltnost, ki se sa svojga blishniga ne geneta, preden dnarja ne vidita; prav vama je, de bota prasna shla.“

Sdaj Martinovim starifham Tomash rezhejo: „Jes od teh biferov betva ne vsemem! Vidva sta vboshna ino imata sedem otrozhizhov. Sa greh bi imel, jim le en bifer odvseti.“

Sa potrebo she imam, ino vezh si ne shelim. Peter pa mora svoj lep del vseti, sakaj on je rei prav potreben, ino spodobi se, de sa serzhnost, ki se je v' toljko nevarnost podal, svojo plazhilo dobi.“ S' hvaleshnim serzam je Peter svojo obilno plazho vsel. Hvaleshen ozhe ino mati Tomasha spet nagovarjata, naj svoje vsemi; Tomash pa se jima lepo sahvalijo, rekòzh: „Mi je malo mar sa te rezhi! Biferi ino koralje so malo vredne rezhi, proti tem, kar je Martin she shlahnejshi s' seboj is otoka prinesil. Nabrat si je she drajshi sakladov — sposnanje Boshje,

terdno savupanje in ljubesen do Boga ino blishniga! To so pravi biferi, od katerih sv. Evangelj govori, teh si nabirajmo! —

Povém vam, de me je pergodba Marti- nova v' dobrim, posebno v' savupanji v' Boga, možno vterdila, ino to mi je toljko dobizh- ka, de sa vse bifere v' morji, ino sa vse ko- ralje, ne maram. Ja, preljubi moji prijateli! Boshjo v' milenje ino njegova previdnost je globokeji, ko neismerjeno morje, v' katerim so ti biferi bili. Naj bo tudi našo savupanje v' Njega tako terdno, kakor nepremaklive skale ob morji, na katerih so te koralje raštile.“

Martin je spet med ljudmi stanoval. Kar ga je na samotnim otoki lašno premišlo- vanje navuzhilo, po tem je sdaj ravnal. Is- šlekel je svojo poprejšno obleko, ino se spet nosil po shegi drugih mladenzhov v' vesi. — Pomagal je svojmu ozhetu jerbafse plesti, bo- tru Tomashu pa ribe loviti. Bil je sali mla- denzh, vsim drugim nar lepši izgled; gola zhednost bila ga je. Bil je veselje, pomozh ino shlahna jigla svojim starisham. Njegov boter Tomash niso imeli lastnih otrok, ino so njemu svoje pohishtvo ino ribihino alj ribje sporozhili. Martin je bil pa tudi sali mosh, ves ljubesen do Boga ino do blishniga. Ime- li so ga v' zeli vesi sa nar bolj poshteniga ozheta, ino nar vezhi dobrotnika vbogih. Vle- ga je spohhtovalo ino hvalilo; she dolgo dol- go po njegovi smerti je slovelo njegovo le- po ime.

# Previdnost Boshja.

Kak modro Bog vse visha,  
 Ohrani vse stvari!  
 Naj vsdigne, alj ponisha,  
 Vse dobro naredi.  
 Oh, frezhen, kdor prebiva  
 V' savetji 1) boshjimu!  
 Kak mirno on pozhiva  
 Na sveti revnimu!

\* \* \*

Le Bogu se isrozhi,  
 Kér On sa te škerbí!  
 Po dnevi in po nozhi  
 Nad teboj On bedí.  
 Potrebe tvoje snane  
 So Njemu zhisto vse;  
 Tvoj Ozhe On ostane,  
 Zhe ravno tepe te.

\* \* \*

Nikar se mu ne brani  
 Zhe tebi šhibo da;  
 Glej, šhiba ti osnani,  
 De te sa ljubo 'ma.  
 Naj s' enoj rokoj vdari,  
 Sazelil s' drugoj bo;  
 Obvupati se vari,  
 In dershi Nja svestó!

---

1) V' varšvi.

\* \* \*

Glej sonce lepo séje  
 Sa hudim desham spét,  
 In lepši nam ogreje  
 Od desha rosen svét.  
 Ravn tak sa solse tvoje  
 Plazhilo tebi da,  
 In sa terplenje svoje  
 Boih enkrat hvalil ga.

\* \* \*

Le terpi voljno, dusha!  
 Saj kratko le terpišh;  
 Tvoj Ozhe te poskusha,  
 Alj voljno prestopišh.  
 Oh, kak bo veselilo  
 V' nebefih tebe to;  
 Terplenje vse menilo,  
 Veselje vezhno bo!









Ozhe, greshil sim — nisim vreden  
biti tvoj sin!